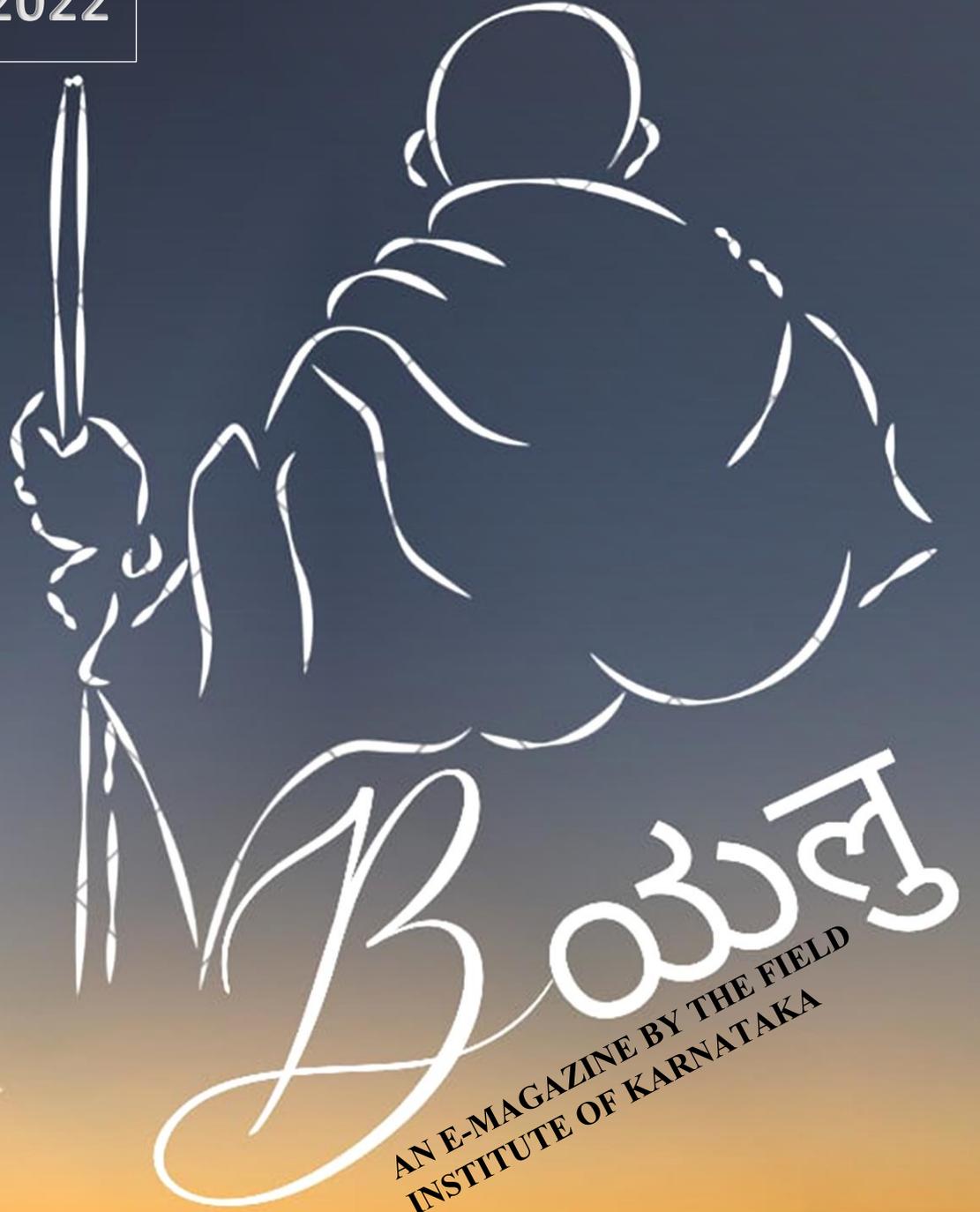

121st EDITION,
OCTOBER 2022

ಬಯಲು
AN E-MAGAZINE BY THE FIELD
INSTITUTE OF KARNATAKA

Content

ಸಂಪಾದಕೀಯ... 4

Gandhi Jayanti

An Unusual Gandhian! - Peri 5

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜೀ ಮತ್ತು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ - ಅಶ್ವತಥಕುಮಾರ ಬ. ತಳವಾರ ಕಲಬುರಗಿ 8

ಸಾವಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆ - ಮಂಜುನಾಥ್ K N, ಬೀದರ 10

International Day of the Girl Child

ಮನದ ಮಾತು - ಶಿವಕುಮಾರ.ಸಿ.ಎಂ. ಬೀದರ 12

ಭೂ-ತಾಯಿ - ಪ್ರದೀಪ ಕುಮಾರ ಮಿತ್ರ-ಬೀದರ 14

ಹೆಣ್ಣು, ಇವಳ ಸುತ್ತ ಒಮ್ಮೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿ - ಸುನಿತಾ ಸುರೇಶರಾವ 15

ಮಹಾತ್ಮನ ಸ್ವಗತ - ಮಧುಸೂದನ್ ಜೇವರ್ಗಿ- ಕಲಬುರಗಿ 17

School Visit Experience

My teaching experience with lower-level students - Dr. Ramesh Dhavalegar 18

सीखने-सीखाने का अनुभव - डॉ. शिवाजी, बीदर 20

ಒಂದು ಚಾಕ್ಲೇಟ್‌ನ ಸುತ್ತಾ - ಶಿವಕುಮಾರ್.ಎಂ. ಕೆ ಆರ್.ಪೇಟೆ.ಮಂಡ್ಯ 24

ಸಾಲಿಗುಡಿ to school - ಶಂಕರಲಿಂಗ ಚಕ್ರಸಾಲಿ 27

World Environment Health Day

ಪರಿಸರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನ - ಶಿವಪ್ಪಣ್ಣ ರಾ ಜಂಬಗಿ, ವಿಜಯಪುರ 29

General Topic

ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ - ಗಂಗಾಧರ ಸ್ವಾಮಿ- ಕಲಬುರಗಿ 32

ಕಲಿಕೆ - ಡಾ. ಶಿವಾಜಿ- ಬೀದರ 34

ಪರಿಸರದ ಪಾಲಕನೋ? ವಿದಾರಕನೋ? - ಪರಮೇಶಿ ಎಮ್. ಚಿಂಚೋಳಿ, ಕಲಬುರಗಿ 32

ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ - ರಂಜಿತಾ, ಆರ್, ಕಡಕೋಳ 33

Death	- Gaibisab Mujawar	35
ಎತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದೀರಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ	- ಶರಣಬಸಪ್ಪ ಕಲಬುರಗಿ	36
'UNDERSTANDING WHAT IS CULTURE'	- Gaibisab Mujawar-Bidar	37
ಮನೆಯು ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ	- ಶೌರೀಶ್ ಕುದ್ಡುಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು	42
"The teacher is not a lorthew but a preceptor."	- Pooja U Associate, Kalburgi	45
ಋತುಮಾನ	- ಕೆಂಪು ಎಸ್. (ವಿಜಯಪುರ)	47
Significance of Dasara	- Rajesh S Mahantmath, Vijayapura	48
ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಲಹರಿಗಳು	- ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೇರ್ಲೆ, ಗಿಳಿಯಾರು	50
ಹುಡುಕಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಿರಾ? ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿನ ಗಣಿತ	- ಚೇತನಕುಮಾರ ಹಿರೇಮಠ	53
ಬೆಳಕು	- ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ರಾ ಜಂಬಗಿ, ವಿಜಯಪುರ	56
3ಭುಜ	- ಮಹಾಂತೇಶ ಹಾಳಕೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ	57
ಆಲೋಚನೆಗಳು	- ಕೆಂಪು. ಎಸ್ (ವಿಜಯಪುರ)	60
ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ:	-ಡಾ. ಹೆಚ್. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ ಚಾಮರಾಜನಗರ	61
ಬೆವರ ಹನಿ	- ಕೆಂಪು.ಎಸ್ (ವಿಜಯಪುರ)	65

ART/Photography

Vinitha (Kalaburagi)

Shruthi (Kalaburagi)

Lata Sudhakar Shetti (Bengaluru)

Sunil Pawar (Vijayapura)

ಸಂಪಾದಕೀಯ...

ಬಯಲು 121 ಸಂಚಿಕೆಗೆ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಸ್ವಾಗತ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಾಂಧಿ ಜಯಂತಿಯನ್ನು, ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ದಿನ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವ ಪರಿಸರ ಆರೋಗ್ಯ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ದಿನಗಳ ಸುತ್ತ ನಮಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲು, ನಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು, ಗ್ರಹಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅದರ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನ, ವೃತ್ತಿ ಬದುಕಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗಡೆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಒಂದು ವೇದಿಕೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಮಾಜದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳ ಬದಲಾವಣೆಯ, ಸುಧಾರಣೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಧೀಮ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಚಿಂತನೆಗಳು ಬಹಳ ಸೂಕ್ತವಾಗಿವೆ.

ಗಾಂಧಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತು ಅಭ್ಯಸಿಸುತ್ತಾ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಯಾವದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸದೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಅವರು ಪಾಲಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ 3 ಹೆಚ್ ಅಂದರೆ ಹೆಡ್, ಹಾರ್ಟ್, ಹ್ಯಾಂಡ್‌ನ- ನಯೀ ತಾಲೀಮ್‌ನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಯಾವ ರೀತಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡುವುದು, ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಾರಿಯ ಬಯಲು ಸಂಚಿಕೆ ಗಾಂಧಿ ಸುತ್ತ ಅವರವರ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಂತೆ ತಮ್ಮ ಗ್ರಹಿಕೆ, ಅನಿಸಿಕೆ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ, ಚಿತ್ರ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಅವರಿಗೆಟಕಂತೆ, ಅವರ ಭಾವದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಹಲವು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಶೋಷಣೆ, ಭೇದಭಾವ, ಅವಕಾಶಗಳಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ನೀತಿ, ನಿಯಮ, ಕಾಯ್ದೆ ಕಾನೂನುಗಳು, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಪರಿಹಾರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಅದರ ಸುತ್ತ ಇರುವ ಹತ್ತು ಹಲವು ಅನುಭವ, ಚಿಂತನೆ, ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲವು ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ವಿಶಾಲಗೊಳಿಸುತ್ತಾ, ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬಹುದು ಎಂಬ ಆಶಯ.

ಪರಿಸರ ಆರೋಗ್ಯ, ಈಗಾಗಲೇ ಪರಿಸರ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಸವಾಲು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಾವು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ವಿಧಾನ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ಬಳಸುವ ಸವಲತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುವ, ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಅಂತರಿಕವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕುರಿತು ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆ, ಅನುಭವ, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶ.

ಒಟ್ಟು 30 ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧೀಮಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಲಾ ಭೇಟಿಯ ಅನುಭವ, ಕೆಲವು ವಿಷಯ ಬೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು ಕೂಡ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಒಂದು ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಲೇಖನ, ಅನುಭವ ಕಥನ, ಕವನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವಲಯಕ್ಕೆ ಈ ವಿಶೇಷವಾದ ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ಊಣಬಯಸಲು ನಮ್ಮೊಂದು ಕೋರಿಕೆ.

ಶುಭವಾಗಲಿ...

ಬಯಲು ಬಳಗ, ಕರ್ನಾಟಕ

An Unusual Gandhian!

- Peri

It was during 1973 that I met an interesting person in my life. I was not sure of getting admission in St. Aloysius college, Mangalore. I knew I am not going to get admission in this great college. Still, I applied with my friends. I met the Principal. The Principal spoke to me. He saw my marks card and spoke to me about my family condition. I said whatever the condition was.... It was pathetic! On the announcement day, I went late to the college, thinking I will be rejected. And as I was entering the gate my friends came running to tell me that I have got admission. I was surprised and shocked that some of the students who were better than me, did not get the admission. What did he see in me is still a question to me. There were many better students, better in marks, housing condition and with professional parents.....they were rejected and I without any of these was selected. I am ever grateful for this great person who chose me over the others. This decision changed the course of my life. I got quality education and that has had a very strong impact on my life. This is how I came to know Rev. Fr. L.F. Rasquina. I felt he made a very humane decision about me.

That was the time of unrest among the students in Mangalore. During the time of emergency around 1974-75 a huge protest was organised. We the students at St. Aloysius college were a part of these protests. The entire city was agitated. There were strikes in every college. Our college along with Government college had taken the lead in these protests. The situation went out of control after a few days. A very strict police officer was posted to South Canara during this time. He used to take very strict actions. The strike in our college gathered momentum and a huge protest was organised in our college. As days passed it turned violent and things were beyond control.

That was the time when the police officer took charge and he decided to enter the college and set things right. He was of the opinion that once he thrashes a few students, things will be under control. And the police officer came to the college with the order from the Deputy Commissioner to enter the college. The entire battalion came to the gate of the college. And there in front of the gate stood Fr. L.F. Rasquina with his hands outstretched. He appealed to the police officer not to enter the college. There was a huge discussion between the officer and the Principal. The Principal said only one thing – “Don’t enter the college. You leave it to me. I will convince my students”. The officer said, “things are beyond control, allow us to get things

under control. Please move away.” Our principal was very clear in his decision. He said, “nothing doing. I will not allow you to enter my college. Leave it to me. I will handle this situation.” After some argument the police officer gave Principal some time and said, “I give you 2 hours, by than all things should be clear and peaceful. If I find chaos, I will charge your students.” The police officer posted a few policemen near the gate and went away.

Our principal called a meeting of the Student Council and spoke to them and convinced them that peace is the need of the hour. He later addressed all the students - nearly 2000 of us. Spoke about the peace needed and appealed that we maintain peace. The students reluctantly agreed and dispersed. Peace prevailed and the officer came to our college and congratulated our principal. He said great job and I have not seen a principal like this in my life. He developed a great respect for our principal. Our principal became great for us since in other colleges the police entered and thrashed the students.

There were many students in our college who were poor. Like me they too would skip the lunch. We would behave very normal with other students never giving them a hint that we have skipped lunch. After two months in the college, we were introduced secretly into a system where lunch was provided free to students. It was done in a very nice way. It was not public. Hence, nobody knew about this. The system developed was very efficient. There was a book in the principal’s room. People who want lunch would go there and sign in the register. The next day the office would call you and hand over the lunch coupons for one month. You had to go to the canteen like others and give the coupon to get your lunch. It was like any other student. No way of getting to know who is having free lunch. There were many volunteers who would find out who are poor and who skips lunch. These students will be individually approached by these volunteers like friends and briefed about this arrangement. The main communication is amongst these poor students.

I was stunned at the sensitivity in which the entire process was done. Such a lot of thinking had gone into this to keep it away from the mainstream and not gving it a populist approach. Only the neediest would get it and nobody else would know about this arrangement. I came to know later that it was Fr. L.F. Rasquina who designed this and is in charge of running it. What an efficient management taking in to account the sensitivity and concern of the poor students. Normally we poor people don’t want this charity. The extra bit being done for us was just because we are poor. That is why many of us do not apply for the government schemes. Here,

the entire process was worked out taking all the sensitivities into consideration. It nowhere projected the poor students as somebody taking some help from others. Everything was normal and nobody knew anything. Not even the poor students who were having free lunch. What an elegant way of doing things!

One of the ministers' sons was also studying with us. He rarely came to college and had very poor attendance. He lost on attendance and was not allowed to sit for exam. At that point they built a lot of pressure on Father. Father did not budge. He said rule is rule. No attendance, no exam. The minister went through a different route to change the rule temporarily, which would give his son a chance to appear for exam, despite very less attendance. Once this ordinance was passed, Fr. Rasquina contacted all the students who were not allowed to sit for exam due to low attendance. Immediately Fr. Rasquina swung into action. He asked all these students to apply, prepare and write the exam. Contacting all students was difficult since there was no social media then. But such was Father's concern and commitment. All students appeared for the exam.

Rev. Fr. L.F. Rasquina was a very different man. He was very strict, very good in teaching Physics and meticulous in his management. He was not only the principal but also the Rector of the seminary. Today, I see Gandhian ideals in him. With all his other characters, he had this humane outlook which went beyond his academic role. If not for this outlook, people like me would not have got admission in this great college. His image was of a strict task master, but he was very humane at heart. He was very courageous. He stood for right. He would fight for his rights but, more than that he would fight for others' rights. All of us admired his courage in dealing with the police officer who wanted to enter the college and thrash a few students. Rasquina handled this very courageously. The food for the poor students was arranged in a very Gandhian way. The way he swung to action when there was a change in the ordinance and made all the students appear for exam was remarkable. Though, Fr. Rasquina's personality was different, and he would not keep on speaking about Gandhi, his actions were purely guided by Gandhian thoughts and values!

ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಜೀ ಮತ್ತು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

- ಅಶ್ವತ್ಥಕುಮಾರ ಬ. ತಳವಾರ ಕಲಬುರಗಿ

ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಹೆಸರು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಪರ-ವಿರೋಧದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳು ಸಹ ಹೌದು. ಎರಡು ಭಿನ್ನ ವಿಧಾನಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದೇ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದ ಮಹನೀಯರ ಕುರಿತು ಬರೆಯುವಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ನೀಡದೆ ಅವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಹೊಲಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರುವೆ. ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ಈ ದೇಶ ಕಂಡ ಅಪ್ರತಿಮ ಹೋರಾಟಗಾರ ಮತ್ತು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಸಹ. ಇಂದಿನ ದುರಂತವೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅವರ ಕುರಿತು ತಿರುಚಿದ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಅಪ್ರಸ್ತುತಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅಂಬೇಡ್ಕರರವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮರೆತವರು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾರರು. ಅಂತಹ ಮಹಾನ ಇತಿಹಾಸದ ಭಾಗವಾದ ಇಬ್ಬರು ಮಹನೀಯರು ಬಾಳಿಬಿಡದಿದ್ದರೆ ನಂಬಿದ್ದ ಹಾಗೂ ಹಂಚಿದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ಸೈದಾಂತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಗಾಂಧಿಜೀಯವರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರೂ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವ ಆದರಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನಾವು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಕೈಗೊಂಡಾಗ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಅವರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತು ಅಂಬೇಡ್ಕರವರು ತಮ್ಮ ನಿಲುವು ಬದಲಿಸಿ ಗಾಂಧಿಜೀಯವರ ಪ್ರಾಣ ಕಾಪಾಡಿದ್ದರು. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ಸಹ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಜ್ಞಾನ, ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅರಿತಿದ್ದ ಅವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಧಾನಿ ನೆಹರೂರವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವಯುತವಾದ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ ಮಹಾನಾಯಕರು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ನಾಯಕರುಗಳಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ಧಿಯಾಗಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಅವರು ನಮಗೆ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು, ನಮ್ಮ ನಿಲುವು, ಕೆಲಸದ ವಿಧಾನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇದ್ದರೂ ಗುರಿ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ.

ಒಬ್ಬರು ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಅಂಧಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹೊರಗಿನ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದವರು. ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗಿನ ಹೋರಾಟದೊಂದಿಗೆ ದಮನಿತ ಜಾತಿಗಳ ವಿಮೋಚನೆಗೂ ಶ್ರಮಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದದ ನಂತರ ಗಾಂಧಿಜೀ ಅಂಬೇಡ್ಕರರವರಿಗೆ ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಹರಿಜನ ಸೇವಾ ಸಂಘ, ಸಹಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನ, ದಮನಿತ ಜಾತಿಗಳ ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮದಾನದಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಾತಿಗಳ ಜನರ ಮನವೂಲಿಸಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ತಾರತಮ್ಯ ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರು ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರವರು ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ವಿಧಾನ ಅಥವಾ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿಗೆ ಆಕ್ಷೇಪ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದ್ದರು ಆದರೆ ದ್ವೇಷಿಸರಲಿಲ್ಲ. ಗಾಂಧಿಜೀಯವರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಉಳಿದು ಅಸ್ಪೃಶತೆ ಅಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದ್ದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುರಿರುವ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಬೇರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಅದರ ನಾಶವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿಯೆ ಹಲವಾರು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅವರು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಗಾಂಧಿಜೀ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಪರಸ್ಪರ ಬೇರೆ ದಾರಿ ತುಳಿದರೂ ಗಮ್ಯ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಗಾಂಧಿಜೀ ಹಾಗೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಮ್ಯತೆ ಅಂದರೆ ಅವರು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಹೋರಾಟದ ಮಾರ್ಗ ಅದು ಶಾಂತಿ ಮಾರ್ಗ, ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರವರು

ಕಾಳಾರಾಮ ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶ ಹೋರಾಟದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನವರಿಗೂ ತಾಳ್ಮೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ತಡೆ ಹಿಡಿದು ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಶಾಂತಿಧೂತನನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಅಹಿಂಸಾ ತತ್ವವನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಮಹಾನಾಯಕರು ಜೀವನದದ್ದೂಕ್ಕೂ ಪಾಲಿಸಿದ್ದರು.

ಗಾಂಧಿಜೀಯವರ ಜನ್ಮದಿನಾಚರಣೆಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೋರಿದ ಶಾಂತಿ, ಅಹಿಂಸಾ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಮಾನವನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಉದಾತ್ತ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂತಹ ಮಹಾನಾಯಕರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮೂಲಕ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಗತ್ಯತೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಸಾವು (ಮರಣ) ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಂತ್ಯವೇ, ಅಥವಾ ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಮಾಡಿದ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನವೇ, ಸಾವು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅಂತ್ಯವಾಗುವುದಾಗಿದ್ದರೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಗಳ ಕಾವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ? ಅಲ್ಲವೇ, ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬದುಕಿನ ಭೌತಿಕ ಅಂತ್ಯ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೇ ಆಯಿತು ಎಂಬುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ಈ ಅಂತ್ಯವು ಬಹಳಷ್ಟು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮುನ್ನುಡಿಯಾಗಿದೆ. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರಗಳ ತೀವ್ರತೆ ಎಷ್ಟಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಉದ್ಭೂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗಿ ಸರಳ ಮತ್ತು ಸಹಜವಾಗಿ ಅನುಪಾಲಿಸಿದ್ದೆ ಆದರೆ, ಅದರ ಪ್ರಖರತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ ನಿಜಕ್ಕೂ ನಮ್ಮ ಅಂದಾಜಿಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಥಮಿಕವಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಎನ್ನುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬಹಳಷ್ಟು ಉದಾತ್ತವಾದ ಆದರ್ಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಸಮೀಕರಿಸಿಯೇ ನೋಡಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವು ಹೌದು. ಕಾರಣ ಗಾಂಧೀಜಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನನ್ನೇ ತಾನು ಗೆಲ್ಲಲು ಅಥವಾ ಸುಧಾರಣೆಯೆಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅಥವಾ ಒಂದು ಅರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವರಾಗಿದ್ದರೆ. ಮತ್ತು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ನಡೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ. ಅವರಿಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿದ್ದ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರು ತನ್ನೊಳಗೆ ಸತ್ಯಾನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರು ಅಹಿಂಸೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ವೈಷ್ಣವ ಜನತೋ ತನೇ ಕಹಿಯೇ ಚಿ ಪೀಡ್ ಪಾರಾಯಿ ಜಾನೆರೆ (ಮೊತ್ತೊಬ್ಬರ ನೋವನ್ನು ತನ್ನ ನೋವೆಂದು ಅರಿಯುವವ) ಎಂಬ ಗುಜರಾತಿ ಕವಿ ಮಹತಾ ರವರ ಈ ಉಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಲವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಅರಿತ ಅವರು ಅರೆ ಬಟ್ಟೆ ಪಕೀರರೆನಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹರಿಜನರೆಂದು ಕರೆದು, ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ಬಹುಜನರ ಜೊತೆ ನಾನಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದರು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಸೇವೆಗೆ ಪ್ರತಿಫಲವೆನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕರುಗಳು ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಕೋಮು ದಳುರಿಗಳ ಶಮನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಅಹಿಂಸೆಯ ನಿಜವಾದ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಯವರಲ್ಲಿದ್ದ 'ಅನುಸ್ವಂದನೆಯ' ಗುಣ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅವರ ಜೀವನದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೇ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತಿದೆ.

ಆದರೆ ನಾವುಗಳು (ಸಮಾಜದ ಸಾಕ್ಷಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಆಗಿ) ಗಾಂಧೀಜಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮೌಲ್ಯಗಳಾದ ಸರಳತೆ, ಸತ್ಯ ಸಂಧತೆ , ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಅಥವಾ ಆ ನಿಟ್ಟಿನೆಡೆಗೆ ಸಾಗಲು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ ಉದಾ: ಈ ರೀತಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ "ನೋಡುತ್ತಾ ಗಾಂಧಿ ಬಂದ" ಎಂದು ಹಿಂಯ್ಯಾಳಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕ ದಿವಾಳಿ ತನಕ್ಕೆ ನಾವು ಬಂದು ತಲುಪಿರುವುದೇಕೆ? ನಮ್ಮ ಈ ವರ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆಗಳೇನು? ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುವ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು, ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾಗಿ ನಾವುಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದೇಕೆ? ಅಥವಾ ಈ ರೀತಿಯ ಸಮಾಜ ವಿಮುಖ ಧೋರಣೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು

ವಹಿಸುವ ಮೌನವು ಕೂಡ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದಂತೆ ಅಲ್ಲವೇ ?!, ಹೀಗೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಬಹುದು.

ಸಮಾಜದ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ನಮ್ಮ ಕೈ ಅಳತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇಂದು ನಿರ್ಮಾಣ ವಾಗಿದೆ. ಅದು ಕೈ ಮೀರಿದರೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯವನ್ನು ನಾವು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವು ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸ ದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಉದಾ: ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ್ ಈ ದೇಶದ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣ “ಹಿಂಸೆ ಇಂದ ಕೇವಲ ಹಿಂಸೆ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ” ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯ ರೂಪಿಸಿಕೊಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ನಮ್ಮ ಮೇಲಿದೆ. ಆದರೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭ ಹಿಂದಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸವಾಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ಈ ಸವಾಲುಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಏಕ ರೀತಿಯ ಉದ್ದೇಶ, ರಚನೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಸಾಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದೋ, ತಿಳಿಯದೆಯೋ ನಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಪಾಲುದಾರರಾದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪೋಷಕರಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ, ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿ, ಊರಿನ ನಾಗರಿಕನಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿ, ಕಾರ್ಮಿಕನಾಗಿ ಮತ್ತು ರೈತನಾಗಿ ಹೀಗೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಈ ರೀತಿಯಾದ ಚಿಂತನೆ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವದ ಕಾರ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಶೀಘ್ರ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ.

ಇತೀಚಿನ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಭಿನ್ನತೆಗಳು, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕತೆ ಯೊಂದಿಗೆ ತಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸಂಘರ್ಷದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಸಾವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡು, ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಾವುಗಳನ್ನು(ಕೊಲೆ) ಸಂಭ್ರಮಿಸುವ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಸುವ “ರಕ್ತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ” ವ್ಯಾಪಕವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ನಂಬಿರುವ ಆದರ್ಶಗಳು ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿವೆ. ಉದಾ: ಚರಿತ್ರೆ ಹೀನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ವಿಜೃಂಭಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ..

ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಭೌತಿಕ ಅಂತ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಕಲಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಉತ್ತರ ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಅನ್ನಿಸಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಅಂತ್ಯ ಅದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆರಂಭವೇ ಹೌದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾವು ಗಾಂಧೀಜಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸತ್ವವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವತ್ತ ಸಾಗಬೇಕಿದೆ “ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತವೋ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ನಮ್ಮೊಳ್ಳಿಗಿನ ಗಾಂಧಿ ಆಗಬೇಕಿದೆ” ಈ ಮಹಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಸಮಾಜದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗೋಣ.

International Day of the Girl Child

ಮನದ ಮಾತು...

– ಶಿವುಕುಮಾರ.ಸಿ.ಎಂ. ಬೀದರ

ತುಂಬ ದಿನಗಳ ನಂತರ ನಾನು ದಸರಾ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆಂದು ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿಕರು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತಾಡಿ ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುದ್ದಾಡಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಸಾದ ಅಜ್ಜಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು? ಎಂದು ಅವರ ಕಳಕಳಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು. ನಾವು ಅದಕ್ಕೆ ನಕ್ಕು ಸುಮ್ಮನಾದೇವು.

ನಮ್ಮ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳಿಗೆ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ, ಶಾಲಾ ಕಛೇರಿಯ ಒಬ್ಬ ಮಹಿಳಾ ಅಕೌಂಟೆಂಟ್ “ಏನ ಸಾರ್ ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾ? ಏನ ಮಾಡೋದು ಇರಲಿ ಬೀಡಿ, ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಪಾಪ ಎಂದು ಹೇಳಿ” ಫೀಸ್ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ರಸೀದಿ ನಮ್ಮ ಕೈಗಿಟ್ಟು ನಕ್ಕರು. ನಮ್ಮ ಎರಡನೇಯ ಮಗುವಿನ ಹೆರಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ವೈದ್ಯರು “ನಿಮಗೆ ಮತ್ತೇ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವೇ ಜನಿಸಿತು ನೋಡಿ ಸಾರ್” ಎಂದು ನಕ್ಕು ಹಾಸ್ಯದ ವಿನ್ ಮಾಡಿರುವುದು ನಮಗಿನ್ನು ನೆನಪಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಯ ಎಡಗೈ ಮೂಳೆ ಮುರಿದು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ 30 ದಿನ ಪ್ಲಾಸ್ಟರ್ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿಕರು ನಮಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆರೋಗ್ಯ ವಿಚಾರಿಸಿ ಹೋದರು. ಹೋಗುವಾಗ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ತಲೆ-ಕನ್ನೆ ಸವರಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗು ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಕಳಕಳಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ನಾನು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ 4-5 ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವಿದೆ. ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗ ಊರಲ್ಲಿ ಸಂತೆಗೆ, ಜೋಳ ಬಿಸಲು ಗೀರಣಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ, ನೀರು ತರಲು ಬಾವಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ನನಗೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ ಜೊತೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಾಯಿ ನಮಗೆ ಅಕ್ಕನ ಜೊತೆ ಯಾಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಇಂದು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಗು ಬರುತ್ತೆ.

ನಾನು ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರುವವರೆಗೆ 15-18 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಓದಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದು. ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ನೋಡಿದವನು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯವರು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೆಲಸಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು, ಸಂತೆಗಳು ಮಾಡುವುದು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸಹ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಆಯೋಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿರ್ಧಾರಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಧಾರಗಳ ಹಿಂದೆ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಪಾತ್ರ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಕ್ಕದ ಒಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದು ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಮನೆಯ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ನಮ್ಮ ಅಕ್ಕನ 10ನೇ ತರಗತಿಯ ನಂತರದ ಓದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಕಳುಹಿಸದೇ ಇರುವುದು ಸಹ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೈಜ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಓದುವ ಆಶೆ ಇತ್ತು ಆದರೆ ಅದು ಆದಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವು ನೈಜ ಅನುಭವ, ಗಮನಿಸಿದರೆ ಎರಡು ಅಂಶಗಳು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಒಂದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ/ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು. ಎರಡನೇಯದು ನಿರ್ಧಾರ

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ಇರುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಮುಂದುವರೆದು ಮಹಿಳೆಯರೇ ಗಂಡು ಮಗುವಿನ ವ್ಯಾಮೋಹಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಳಗಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು ಮಗುವಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿದವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಇದ್ದರು. ಉಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವೊಂದು ಇಲ್ಲಿ ಉಧಾಹರಿಸಿರುವೆ. ನಮ್ಮ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಬಂಧಿಕರು (ಮಹಿಳಾ) ಗಂಡು ಮಗು ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಮೊನ್ನೆ ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ರಂದು ನಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಂಟೆಕ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಅದೇಷ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತರ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಭಾಂದವರ ಸ್ಟೇಟಸ್ ನೋಡಿದರೆ ತುಂಬ ಮುಷಿ ಎನ್ನಿಸಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಅಂದು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಉಕ್ತಿಗಳು, ಸಂದೇಶಗಳು, ಚಿತ್ರಗಳು, ಅನುಭವದ ಮಾತುಗಳು ಇದ್ದವು ನೋಡುತ್ತಿದಂತೆ ತುಂಬ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದ್ದೆ. ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ನೇಹಿತರು ಸಹ ಉತ್ತಮ ಸಂದೇಶಗಳು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಯುವತಿಯರಿಗೆ/ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡದಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸ್ನೇಹಿತರ ಜೊತೆ ಆಚೆ ಹೋಗುವುದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅಪ್ಪ, ಅಮ್ಮ ಅಥವಾ ಅಣ್ಣ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ಹೋಗಬೇಕು. ಸಾಕಷ್ಟು ಕಟ್ಟಳೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಇರಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಸಮಾಜ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ (ವೃತ್ತಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸದಿರುವ ವಾತಾವರಣ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿರುವುದು ತುಂಬ ಖೇದಕರ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ.

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ 19, 2011 ರಂದು ಅಕ್ಟೋಬರ್ 11 ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಿನ ದಿನವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ದಿನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು (ಹುಡುಗಿಯರು) ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪೊರೈಸುವಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆ ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಹ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ನೀಡಿದರೆ. ಈ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಭೇದ ಭಾವಮಾಡದೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮನಸ್ಸಿತಿ ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದು ಉತ್ತಮ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇಧ ಭಾವದ ಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡಲ್ಲಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೇಳಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಭಾವದಿಂದ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶಗಳು ನೀಡುವ ಒಂದು ವರ್ಗದ/ಸ್ಥರದ ಜನಸಮುದಾಯ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಅದು ದೇಶದ ಜನ ಸಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಫಲಿತವಾಗುವುದು ತುಂಬ ಉತ್ತಮ. ಹೀಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಈ ತರಹದ ದಿನಗಳ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಅರ್ಥ ಬರುವುದು.

ಸಾಟಿ ನಿನಗೆ ಭೂಮಿ-ತಾಯಿ

ಇಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಮಾನರೂ

ಉಸಿರು ಹಸಿರು ದಾನ ನೀಡಿ

ಮೆರೆದೆಯಲ್ಲ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯೂ..

ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ನವಮಾಸ ಬಚ್ಚಿಕೊಂಡು

ಹಗಲು ಇರುಳು ಜೀವ ಸವೆದರೂ

ಪಂಚಾ(ಭೂತ)ಮೃತ ಉಣಬಡಿಸಿ

ಕೊರಗಲಿಲ್ಲ ಮಹಾದಾನಿಯೂ.

ಪರಹಿತ ಪರೋಪಕಾರ ಮಂತ್ರ ಊದಿ

ಸ್ವಹಿತಕೆ ಕಸಿದರೆನ್ನ ಕರುಳ ಕುಡಿಯು

ಮೋಹ ಮದ ಮತ್ಸ್ಯ ಬೆಸೆದು

ಮನುಜತನವ ಮರೆತರು.

ಮಮತೆ ಕರುಣೆ ಇಲ್ಲದಾಗಿ

ಪಂಚಭೂತ ನಾಶಮಾಡಿ

ಪಳಯುಳಿಕೆಗೆ ಒಂದೇ ಬಾಕಿ

ನಶಿಶಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದಿದ್ದೆಲ್ಲ ಶೂನ್ಯವು.

ನಮಗೆ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಬಂದವು. ಆದರೂ ಇವತ್ತಿಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶೋಷಣೆ, ಹಿಂಸೆ, ತಾರತಮ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನಾವು ಸಂವೇದನಶೀಲತೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಾವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಕೆ, ನಿಲುವು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಅಂತ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೆಣ್ಣು ಸಮಾಜದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ. ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ, ಮಗಳು, ಸಹೋದರಿ, ಅತ್ತೆ, ಸ್ನೇಹಿತೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುವಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲೂ ಅವಳಿದ್ದಾಳೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಗಿದ್ದೇವೆ, ಅವಳನ್ನು ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತೇವೆ, ಒಮ್ಮೆ ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ಕಾರಣ, ಒಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅವಳು ಒಂದು ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಗೌರವದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಮಗಿರುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಕಾರಣ. ಹತ್ತು ಹಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ನಾವು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆ, ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು. 'ಹೆಣ್ಣು, ಅವಳಿಗೇನು ಗೊತ್ತು', 'ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ಅವಳು ಮಾಡಬೇಕು', 'ಮನೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಅವಳದ್ದು', 'ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ಏನು ಮಹಾ ದೊಡ್ಡದು', 'ಹೊರಗಿನ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ', 'ಅವಳು ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಜಾಬ್ ಮಾಡಬೇಕು', 'ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿದ್ದರೆ, ಮನೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕು', ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನಮ್ಮ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಎಷ್ಟು ಓದಿದ್ದೇವೆ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಏನಿವೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಿಸಿ. ಹೆಣ್ಣು ಅವಳು ಮನೆ ಹೊರಗಡೇ ಎಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ನೋಡುವುದಾಗಲಿ, ಗೌರವಿಸುವುದಾಗಲಿ ಮಾಡುವುದು, ಬಹಳ ವಿರಳ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಗೌರವ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಎಲ್ಲಿ ಅವರ ಅಹಂ ಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಎಂಬ ಭಯ ಇರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಒಂದು ಸಂವೇದನಶೀಲತೆ ಇಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ಇರಬಹುದು.

ಮನೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಅವಳದೆ ಆದ ಅನಿಸಿಕೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಇರುವ ಅವಕಾಶ ಬಹಳ ವಿರಳ. ಹಾಗಾಗಿ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು, ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಳು, ವಹಿಸಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದವಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ, ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅದರ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹೆಣ್ಣು, ಇನ್ನೇನು ಸ್ವತಃ ಯೋಚಿಸಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೆಲಸ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದಿದ್ದಾಗ, ಅಲ್ಲಿರುವವರು ಗೊತ್ತಿತ್ತು, ಇದು ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತೇ ಅಂತ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತು ಅವಳು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ, ಅನುಭವದಿಂದ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಸಿಗುವುದು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ.

ನಮ್ಮ ಮನೆ, ಸಮುದಾಯ, ಕೆಲಸದ ಜಾಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅವಮಾನ, ಭೇದಭಾವ ಅನುಭವಿಸಿದರೆ, ಹೆಣ್ಣು ಒಂದು ಭೋಗದ ವಸ್ತು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಜನಾಂಗ ಅವಳ ಸುತ್ತ ದೊಡ್ಡ ಬಲೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಅದರಿಂದ

ಹೊರಗೆ ಬರದ ಹಾಗೇ ಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯ ಎಷ್ಟೋ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಅಂತಹ ಭೂಗತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರಂತೆ ಮಗಳು, ಸಹೋದರಿ, ಸ್ನೇಹಿತೆಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.

ಇಂತಹ ಪಟಭದ್ರ, ಸಂಕುಚಿತ ಅನೇಕ ಮನಸ್ಥಿತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಹೆಣ್ಣು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಬದುಕಲು ಮತ್ತು ಸ್ವ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು. ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಲು, ಯಾವುದು ಸರಿ, ತಪ್ಪು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಜೀವನದ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಹಕಾರಿ. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ರೂಪಿಸಲು ಅವಳು ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ.

ನಾವು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿರಬಹುದು, ಅಥವಾ ಏನು ಓದಿದ್ದೇವೆ, ಎಷ್ಟು ಓದಿದ್ದೇವೆ, ಯಾವ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ, ನಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಅವಲೋಕಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗೌರವ ಮತ್ತು ಭಾತ್ಯತ್ವದ ಮನೋಭಾವನೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಕು, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಇದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚು, ಯೋಚಿಸಿ...

ಮಹಾತ್ಮನ ಸ್ವಗತ

- ಮಧುಸೂದನ್ ಜೇವರ್ಗಿ- ಕಲಬುರಗಿ

ಮಕ್ಕಳೇ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಎಂದರೆ,
ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ,
ಮನೆಗೆಲಸವನ್ನೆ ಪ್ರಪಂಚ ಮಾಡಿರುವ,
ಮನೋದಾಸ್ಯದ ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿರುವ,
ಪಂಜರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಬಯಸಿರುವ,
ನಮ್ಮ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಏಳ್ಗೆ

ಮನೆಯ ಧೂಳು ಆಕೆಗೆ,
ಒಲೆಯ ಹೊಗೆಯು ಆಕೆಗೆ,
ಪಾತ್ರೆಯ ಮಸಿಯು ಆಕೆಗೆ,
ಬೇಡ, ಮಕ್ಕಳೇ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಎಂದರೆ,
ನಮ್ಮ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಏಳ್ಗೆ

ಕಳಿಸೋಣ ಆಕೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ,
ಜ್ಞಾನ ದಾರಿಯ ಬೆಳಕಿನೆಡೆಗೆ,
ನೆನಪಿಡಿ, ಹೆಣ್ಣೊಂದು ಕಲಿಕೆಯೆಡೆಗೆ,
ಮನೆಯೇ, ಶಾಲೆ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ,
ಮಕ್ಕಳೇ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಎಂದರೆ,
ನಮ್ಮ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಏಳ್ಗೆ

PC: ಸುನಿಲ ಪವಾರ (ವಿಜಯಪುರ)

School Visit Experience

My teaching experience with lower-level students

- Dr. Ramesh Dhavalegar - Bidar DI

Started my teaching profession 22 years ago with UG & PG (Engineering stream). To frank at the starting time my lecturer used to be focused on content based with some practical demo in different laboratories. During that time (22 years back) students were very much keen to learn subject & lab experiments and they were very much sincere and disciplined, obeyed and followed the teaching staff's instructions. As time went the quality of students is continuously declined with lagging the basic knowledge like simple operation on math's and science subject. UG students were very much dependent on memorizing the subject contents without understanding the principles behind content. It's very much painful to say, students start reading before 1-2 days of semester exam and started just mugging the subject or just use to see important portion of the subject. Likely they use to refer question from previous 2-4 question papers. From the above facts I may say that more than 75% students are not interested to understand the contents and background of the subject and principle of subtopics. Some drastic change required from classroom teaching with different methodology, classroom practices and more focused is required on Lab (practical). As per my learning outcome of previous 22 years with UG & PG students at the present time, lot of change is required teaching practices, methodology and update the syllabus continuously as per industry requirement.

Above all, its better to mold students at their early school level stage (Nursery to 5th std) for this government has initiated new education policy NEP 2020 to improve the education system. After 22 years of teaching experience in the engineering college last year shifted to lower-level teaching as a resource person in esteemed Azim Premji Foundation.

As a resource person, My journey started and visited almost all schools in my clusters and observed the classroom practices in those schools. Two-three schools impressed me very much. In all school some common learnings are as follows and teachers are not sticking education department given practices, they follow their own practices which are same from last many years. Even they are not ready to update their new methodology and practices. But at the same time 2-3 schools' teachers are very much impressed in their teaching using TLM & suitable practices for LOs. In GLPS Allura one of the lady teachers delivered the classroom on the number system and addition using Ganithmala, stick bundle and group of stones and explained beautifully and gave space to students for any quarries regarding on the operation also made group activities on the LOs.

Conclusion: My experience on both type of teaching methods, I have learned that **“In higher level teaching, content is more, and time is less and for lower-level teaching, content is less but time is more”**

सीखने-सीखाने का अनुभव

- डॉ. शिवाजी, बीदर

स्कूल विसिट का अनुभव इस साल कुछ विशेष रहा है। हर साल की तरह इस साल के विसिट में काफी फर्क है। चाहे विषय में हो या पढ़ाने के तरीके में। इस साल सरकार से कलिका चेतरीके वर्ष घोषित होने के बाद साहित्य/कंटेंट का आधार सीखने के फल पर साहित्य तैयार किया गया। साथ में बुनियादी सामर्थ्यों को बढ़ाने के लिए FLN NIPUN भारत के आशय को लेकर साहित्य की रचना की गई है।

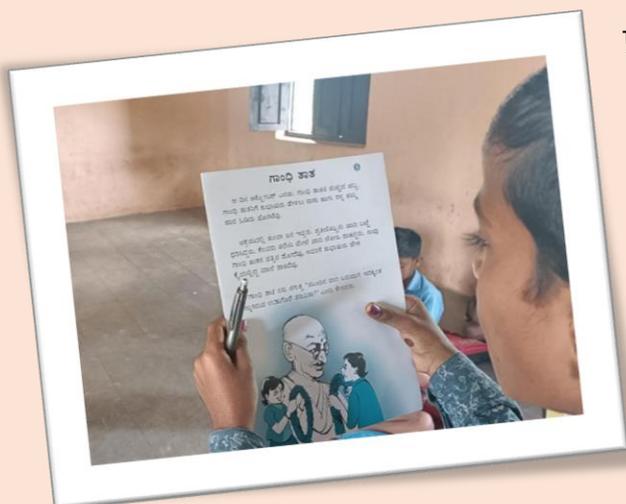
साहित्य/कंटेंट के आधार पर इस साल विसिट के प्रारूप भी बदले हैं। नलि-कली की बात की जाए तो विद्या-प्रवेश को प्रारंभिक कक्षाओं में लाया गया। जो की 1-3 कक्षाओं के लिए हैं। इसमें बच्चों की भावनात्मक विकास के साथ स्कूल के साथ जुड़ना, सीखने की प्रक्रिया में लाना इस आशय को लेकर विद्या-प्रवेश 72 दिन का कालिका चेतरीके में लाया गया। इसमें बच्चों का HW, EC और IL (हेल्थ अंड वेल बेइंग, इफेक्टिव कम्युनिकेटर और इन्वोल्वड लर्नर) के आधार पर आठ अवधियों में हुआ। शुरुआत में विद्या-प्रवेश के आधार पर ही मेरे विसिट्स और तैयारी रही। तैयारी के साथ विसिट किए गए। जिसमें खासकर विद्या-

प्रवेश नलि-कली कक्षा के लिए विशेष था। कुछ पाठशालाओं में वि.प्र की प्रक्रिया ठीक से चली, पर ऐसे कुछ स्कूल थे वहाँ ज्यादा सपोर्ट की जरूरत थीं। जैसी नीड़ के हिसाब से सपोर्ट प्रक्रिया को आगे बढ़ाया।

आठ अवधियों की प्रक्रिया में तीन मुख्य अंशों पर जो HW, EC & EL जो की विद्या प्रवेश का मुख्य उद्देश्य हैं।

एक तो सभी विद्यार्थियों को अच्छे व्यवहार के साथ

स्वस्थ पर फोकस किया गया जो कि (वि.प्र) में बहुत अच्छी तरीके से बताया गया। साथ में एक प्रभावी संचारक EL के साथ IL के रूप में उभरे। इन अवधियों को पहले कार्यशालाओं में परिचय कराया गया साथ में स्कूल विसिट्स के दौरान पुनः समझाने की कोशिश की गई। बहुत जगह इन तीन मूल उद्देश्यों की पूर्ति के लिए सपोर्ट की जरूरत थी। तो शिक्षकों के साथ में चर्चा एवं कक्षा-कक्ष प्रक्रिया के दौरान साझा किया गया। जिससे मुझे भी बहुत सारे शंकाओं का निराकरण हुआ और साथ में शिक्षकों को (HW, EC & IL) अंशों पर समझ बनाने एवं उनके साथ कक्षा-कक्ष प्रक्रिया में भागी होते समय बच्चों के स्तर को समझते हुए उन्हें उनके नीड़ अनुसार (वि.प्र) के अंशों को लेकर शिक्षक के साथ समझ बनाने का मौका मिला। साथ ही एक शिक्षक के साथ काम करते वक्त उनकी कक्षाओं में आयें अनुभव को दुसरें शिक्षकों को साझा करने तक एक अच्छी पहल शुरू हुई।

विद्या-प्रवेश के बाद कलिका चेतरीके का प्रोसेस शुरू हुआ जो लगभग सितंबर माह से चालू हुआ। बहुत सारे शिक्षकों को विद्या प्रवेश के समाप्ती के साथ नलि-कली के.सी को समझना जरूरी था। मुझे उस प्रक्रिया को समझने और समझाने का मौका मिला जो सतत कक्षा (कक्षा - अवलोकन और कक्षा प्रक्रिया) के दौरान प्राप्त हुआ। जैसे नलि-कलि प्रोसेस को सही रूप से कैसे चलाया जा सकता है। जैसे - एक समूह से दूसरे समूह में बच्चों का प्रवेश और यह सब नए प्रगति कार्ड (प्रगति नोटा) के आधार पर समझने को मिला साथ में उस अनुभव को दूसरे शिक्षकों के साथ साझा किया। जो की काफी जरूरी था।

सीखने का अवलोकन करें तो कुछ बच्चों में अभी भी बुनियादी सामर्थ्यों को पूरा करने की जरूरत है, तो कुछ बच्चें अभी थोड़ा जानने की कोशिश कर रहे तो, बहुत कम बच्चे हैं जो समझने लगे हैं। खास तौर पर हमें 3-4 तरह के समूह मिलेंगे। जो हमें उनके हिसाब से कक्षा-कक्ष पढ़ने पढ़ाने की प्रक्रिया में उनके स्तर के अनुसार प्लान बनाना पड़ेगा। पर मुझे यहाँ बच्चों के समूह को समझने में कठिनाइयाँ हुई इसका कारण मेरे कम विसिट्स। जो काफी नहीं हैं। आगे ये समस्या नहीं आएगी जैसे विसिट्स बढ़ेंगे तो समूह को समझने और बच्चों के स्तर में होने वाले बदलाओं को भी जानने को मिलेगा। इसके लिए निरंतरता का होना भी।

जितने स्कूल को मैंने भेंट दी और कक्षा प्रक्रिया में उनके आवश्यकता के हिसाब से पढ़ाते समय बच्चों में सीखने की लालसा और उनकी जिज्ञासा दिखी। बच्चों से प्यार से बात करना एवं उनका हाल-चाल जानने से बहुत सारे बच्चें अपने आपको प्रस्तुत करने की कोशिश कर रहे थे। जो एक तरह से बदलाव को दिखाता है। बात-चीत करना शुरू हुआ था। बस उसे अब आगे बढ़ाने की प्रक्रिया शुरू हुई है। इसे निरंतर रखना ही हमें बड़े बदलाव की तरफ ले जाता है।

निरंतर सप्ताह में एक दिन कार्य करने से बच्चों को और स्कूल के समस्याओं को पास से जानने का मौका मिला। इस अनुभव को बड़े समूह याने दूसरे नलि-कलि शिक्षकों को बताने से उनमें भी इस प्रक्रिया को करने की चाहत जाग उठी। उनसे कुछ दिक्कतों को वे बताते और उसका निराकरण के लिए तैयार रहते हैं। जहां अच्छी प्रक्रिया चल रही है वहाँ के आद्यपक के साथ चर्चा के लिए उनसे (शिक्षकों) से ही मांग उठ रही है ये अच्छी बात है।

समस्याओं की बात की जाए समूह के स्तर के साथ प्लान का पूरा न होना, बच्चों के उस दिन के आवश्यकताओं को ही पूरा करना। पर एक व्यवस्थित प्लान को लागू करने में बच्चों के रेगुलर न आना, सही समूह को पहचानने की मुश्किले आदि। पर एक बात थी कि, जितने आते उनके साथ उस दिन उनके नीड़ के अनुसार भाषा एवं गणित की कक्षाओं को लेकर जाने प्रक्रिया शुरू हुई।

बात भाषा की हो या गणित की बच्चों ले लेवल के अनुसार कक्षा को लेकर जाना थोड़ा कठिन कार्य लगा। पर लगातार जाने से हर बच्चों का स्तर को जानना बहुत जरूरी है। एक कक्षा या स्कूल की बात हो तो ठीक है, पर कई सारे स्कूल में जाते तब हमें बहुत सारें विसिट्स की जरूरत हैं। वो भी एक प्लान से दूसरे प्लान का लिंक होना। साथ में अगले विसिट तक आने तक टास्क देना और उस टास्क पर अगले विसिट के समय बातचीत करना और बच्चों के विकास को ध्यान में रखना जरूरी है कि, कौनसा बच्चा कहाँ पहुंचा आदि। इसके साथ इन सारी बातों की चर्चा शिक्षक के साथ होना मुख्य होती है जो बदलाव को मदद करती है।

भाषा में बच्चों के साथ बात-चीत के दौरान उनमें जो भय है नए व्यक्तियों के साथ बात-चीत करने में। उसको कुछ गतिविधियों के साथ भय को निकालने का प्रयास किया। जैसे – बाहर जाकर वस्तुओं के देखकर, घर में अपने दादा-दादी आदि से बात-चीत उनसे क्या सुना या उनसे किस विषय पर बात-चीत करी उस पर कक्षा में आकर साझा करना। त्योहारों के बारे में उनके विचारों को प्रस्तुत करने का मौका देने से कुछ हद तक उनके बात-चीत करने के पहल को देखा गया जो कि एक तरह से गतिविधियों के साथ उनमें हुए बदलावों को दर्शाता है। साथ में पढ़ने की बात की जाय तो, सरल शब्दों को पढ़ने का प्रयत्न हो, या सरल कहानियों को पढ़ने के प्रयत्नों को देखने को मिला पर, बदलाव की शुरुआत हो चुकी है। लिखने की शुरुआत को किया गया है पर अभी बहुत कम याने शब्द रचना और सरल वाक्यों तक ही बात आ चुकी है। गणित की बात की जाए तो गणित में गिनती में ठीक है, पर जब बात जुड़ाव की आती है तब (कैरी फारवर्ड) की समस्याओं को ज्यादा देखने को मिला। इसलिए मैं वस्तुओं के आधार पर उस समस्याओं को कक्षा-कक्ष प्रक्रिया में लाया तब एक अलग से बच्चों में बदलाव देखने को मिले। पर इसको निरंतरता के साथ लेकर ही जाएंगे तो आएंगे। बच्चे वस्तुओं को अच्छा सा जुड़ाव (एडिशन) कर रहे पर उसी को लिखित रूप में थोड़ा कठिन हो रहा था। तो इसके अभ्यास को शिक्षक को निरंतर रखने का सुझाव दिया जिससे आगे इस समस्याओं से निजात पाएँ। कुल-मिलाकर एक कदम अच्छी शुरुआत हुई जो एक तरफ से सीखने के साथ दूसरे कक्षाओं में साझा करने एवं शिक्षकों को साझा करने का दौर चालू हुआ जिससे शिक्षकों भी प्रयत्न करने लगे हैं।

कठिनाइयाँ कितनी भी हो अगर मन में विश्वास और लगन हो तो हम उस मुकाम तक पहुँच सकते हैं। किसी भी कार्य को करने की प्रक्रिया में निरंतरता का होना जरूरी है।

ಶನಿವಾರವಾದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ನಿಗದಿತ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರದಿರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನರಂಜನೆಯಂತಿತ್ತು. ಹನುಮಂತ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಆಗಷ್ಟೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಏನಷ್ಟ ತಡವಾಗಿ ಬಂದಿಯಾ ಅಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಲೇಟಾಯಿತು ಸಾರ್ ಎಂದ, ಬೇಗ ಬರೋದು ಅಲ್ಲೇನೂ ಎಂದ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸರಿ ಸರ್ ಬರ್ತಿನಿ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗೋದು ಲೇಟು ಆಯಿತು ಸಾ ಎಂದನು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರ ಲೇಟಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಬಂದರೆ ಬೇಗ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತೊಂದರೆ ನಾನು ಎಚ್.ಎಂ ಜೊತೆ ಮಾತಾಡಿ ಸಮಯ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಬಿಡೋಣ ಎಂದ ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಬೇಡ ಸಾರ್ ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚತೊಡಗಿದರು ಸತೀಶ್ ಆಯಿತು ಮಕ್ಕಳೆ ಮುಂದಿನ ಶನಿವಾರ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲ್ಲ ಎಂದಾಗ ಆಯಿತು ಸಾರ್ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳು ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

15 ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಈ ನಲಿಕಲಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸತೀಶ್ ಪ್ರತಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸೂಕ್ತ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿ, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರು ಸಹ, ಮಕ್ಕಳು ಶನಿವಾರ ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಂದಿರು ದೂರದ ಜಾಕಿ ಗಾರ್ಮೆಂಟ್ಸ್ ಹೋಗುವಾಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಅವರ ಸಮಯವು ಶಾಲೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗದೆ ಮಕ್ಕಳು ತಡವಾಗಿ ಬರುವುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಜಾ ಹಾಕುವುದು ಶನಿವಾರ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸತೀಶ್ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪೋಷಕರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು ಸಹ ಕೆಲ ಮಕ್ಕಳು ತಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಸರ್ ಎನ್ನುತ್ತಾ ಇವತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳ ಹಾಜರಾತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು.

ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರುತಾ, ಸಿಂಚನಾ, ಕೌಶಿಕ್, ತನ್ಮಯ್ ಸತೀಶ್‌ನ ಬೆಂಗಾವಲು ಪಡೆಯ ರೀತಿ ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಮಾತಿಗಳಿಯುವ ಸ್ವಭಾವದ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ಚಿನ್ಮಯ,ವಚನ, ಗೌತಮಿ ಅನು, ಚಂದು, ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಯನ,ಆದಿ, ನಿಖಿಲ್ ತನ್ಮಯ್ ರಿಶಿ, ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುವರು ಸಾರ್ ಎಂದ ಸತೀಶ್ ಮಕ್ಕಳು ಭಯ ರಹಿತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಕಲ್ಪನೆ, ಹೊಸತನದ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ತೆರೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ ಎಂದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಿಂಚನಾ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬವೆಂದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಚಾಕಲೇಟು ಕೊಡಲು ಬಂದಳು, ಸತೀಶ್ ಗೆ ಮಾತ್ರ ತಂದಿದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಕೊಡೋಣ ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕು ಮಕ್ಕಳೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೆ ನನಗೆ ಎಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಕೈ ಎತ್ತಿದರು ಕೆಲವರು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಸತೀಶ್ ರವರಿಗೆ ಕೈ ಎತ್ತಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಎನ್ನುವ ಹುಡುಕಾಟ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸತೀಶ್‌ರವರಿಗೆ ಚಾಕ್ಲೇಟು ನೀಡಲು ಒಂದು ಆಟ ಮಾಡೋಣವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದೆ ಆಗ ಆಯಿತು ಎಂದರು.

ಸತೀಶ್ ಆಟ ನಿಯಮವನ್ನು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳಜೊತೆ ಮಾತನಾಡಲು ಮುಂದಾದರು.

ಸತೀಶ್ ಸಂಭಾಷಣೆ ಆಟವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ನೋಡಿ ಮಕ್ಕಳೆ ಈಗ ಇರುವ ಒಂದು ಚಾಕ್ಲೇಟನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡೋಣ ಎಂದು ಆಯ್ಕೆಯನ್ನು ಮತ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾಡೋಣ ಆದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಾರಣ ಸಮೇತ ಹೇಳಬೇಕು ಹಾಗೂ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಹ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಯಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮತ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದೆ ಎಂದರು ಕೆಲಮಕ್ಕಳು ಸಾರ್ ನಾವು ವೋಟ್ ಹಾಕಬೇಕಾ ಎಂದರು. ಹೌದು ನಾವು ಕೈ ಎತ್ತುವ ಮೂಲಕ ನೀಡೋಣ ಎಂದರು ಮಕ್ಕಳು ಹೋ ಕಿರುಚಿದರು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಅಡಿಗೆಯವರು ಬಂದು ಕಾಫಿ ಕುಡಿಯಲು ಕರೆದರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬ್ರೇಕ್ ನೀಡಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಕಡೆ ನಡೆದವು.

ನಂತರ ಸತೀಶ್ ಪ್ರತಿ ಮಕ್ಕಳ ವೋಟಿಂಗ್ ನಡೆಸಿದರು ಮೊದಲಿಗೆ ಯಾರಿಗೆ ನೀಡಬಾರದು ಚಾಕಲೇಟು ಎನ್ನುವ ಕುರಿತು ಆನಂತರ ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು ಮಕ್ಕಳ ಮತ ಪಟ್ಟಿ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ನೀಡಿದ ಮತಗಳು			
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಹೆಸರು	ಕೊಡಬಾರದು	ಕೊಡಬೇಕು	ಓಟ್ಟು ಮತಗಳು
ನಿಖಿಲ್	14	11	-3
ಚಿನ್ನಯ	13	9	4
ಗೌತಮಿ	13	11	2
ಹನುಮಂತ	06	14	8
ಕೌಶಿಕ್	01	14	13
ರಿಶಿ	12	12	0
ವಿಶ್ವತ	08	10	2
ಸಿಂಚನ	0	14	14
ಅನುಶ್ರೀ	08	07	-1
ತನ್ವಯ್	10	08	-2
ಆದಿ	11	11	0
ನಯನ	12	14	2
ಚಂದು	13	12	1
ಚಂದನ್	13	11	2

ಸತೀಶ್ ಮಕ್ಕಳು ಮತ ನೀಡಿದ ನಂತರ ಅವುಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ನಿಖಿಲ್ ಗೆ 14 ಮತಗಳಲ್ಲಿ 14 ಮಕ್ಕಳೂ ಸಹ ಕೊಡಬಾರದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವನು ತುಂಟ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಡೆಯುವನು, ಗಲಾಟೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಶಾಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಓದುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳು ಕಾರಣಗಳಾದರೆ ಅದೇ ನಿಖಿಲ್ ಗೆ 11 ಮಕ್ಕಳು ಮತ ನೀಡಿ ಚಾಕ್ಲೇಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರು ಕಾರಣಗಳು ಅವನು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ, ಅವನಿಗೆ ಚಾಕ್ಲೇಟು ಇಷ್ಟ ಎನ್ನುವಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಎಂದಾಗ ಬೇಡ ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಿದಿರಿ ಈಗ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಬದಲಾಯಿತು ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಿಗೆ ನಿಖಿಲ್ ನ ಬಗ್ಗೆ ಕೋಪ ಇತ್ತು ಸರ್ ಆದರೆ ಆಮೇಲೆ ಚಾಕಲೇಟು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದಾಗ ಅವನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟರೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಅಲ್ಲ ಸಾರ್ ಎಂದರು.

ಸಿಂಚನಾಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ 14 ಮತಗಳು ಸಹ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ ಅವಳ ಒಳ್ಳೆಯತನ ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಲ್ಲ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಚಾಡಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ, ನೀಟ್ ಆಗಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ. ಹೊಮ್ ವರ್ಕ್ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದವು ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಹ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳು ಕಂಡು ಬಂದವು.

ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಅವನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು ಅಷ್ಟೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳಿದ್ದರೆ, ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ಏನನ್ನು ಹೇಳದ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು, ಮೊದಲಿಗೆ ನಾವು ಅಂದುಕೊಂಡ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಬುಡಮೇಲಾಯಿತು,

- ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರ ಸಹಜ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವರು. ಮುಕ್ತವಾದ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲ.
- ಮಕ್ಕಳು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವಾಗ ತಮ್ಮ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಕಾರಣೀಕರಣ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಕೆಲವೇ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.
- ಸತೀಶ್ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಲಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರಕ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ಯಾಟರ್ನ್ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.
- ಚಾಕಲೇಟು ಪಡೆಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಮತ ಪಡೆದ ಸಿಂಚನ ಇತರ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೇಗೆ ನನ್ನನು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷವಾಯಿತು ಎಂದಳು. ನನಗೂ ಸಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಚಾಕಲೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕು ಅನಿಸುತ್ತಿತು ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಹುಡುಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಂದಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾಗಿತ್ತು.

ಸತೀಶ್ ಮತಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಚಾಕಲೇಟುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು ಹಾಗೇಯೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಾಕ್ಲೇಟು ತಿಂದರೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರು ಅದಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಹಲ್ಲಿಗೆ ಹುಳು ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೊರನೆಡೆದರು.ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಒಳಹುಗಳು ಗೋಚರಿಸಿತು.ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪಠ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿದಾಗ ಕಡಿಮೆ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಲೆಯ ಮಾತನಾಡು ಎಂದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸದ ಮಕ್ಕಳು, ಸರಳ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಾಗ ನಿಖರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಬಿಸಿದರು ಆದ್ದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮುಕ್ತ ವಾತವರಣವು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಸೃಜಿಸಬೇಕಿದೆ.ಮಕ್ಕಳ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರ ಪೂರಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದರೆ ಸಿಂಚನಾಳಿಗೆ 14 ಜನ ಚಾಕಲೇಟ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದಹಾಗೆ ಕೌಶಿಕ್‌ಗೂ ಸಹ 13 ಮತಗಳು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದರು ಸಹ ಒಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು ಸಾರ್ ಅವನಿಗೆ ಹಲ್ಲು ಹುಳುಕು ಆಗಿದೆ ಎಂದದ್ದು. ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅನಿಸಿಕೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಕ್ಕಳ ದೃಷ್ಟಿಯ ಮೌಲ್ಯಗಳೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದವು...ಕೊನೆಗೆ ಸತೀಶ್ ಒಂದು ಚಾಕಲೇಟನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಿತೆ ಸಾರ್ ಎಂದರು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊಟಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಅಡುಗೆಯವರ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು.

ನಾನು ಹಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಹಿರಿಯರ ಹತ್ರ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ... ಮಾತು ಕೆಲವರ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಹಾಗೆ ಮುಂದುವರೆದು ಯೆನ ಬಿಡುಪಾ ನಿಮ್ಮ ಸಾಲಿಕಿತಾ ನಮ್ಮ ಸಾಲಿನೆ ಚಲೋ ಇತ್ತು ಅಂದು ನಾನು ಅದು ಹೇಗೆ ಅಂತ ಮರುಪ್ರಶ್ನೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ನಮ್ಮ ಕಾಲದಾಗ ದಂಡಂ ದಶಗುಣಂ ಇತ್ತು ಅದರ ಭಯಕ್ಕೆ ಕಲಿತಿದ್ದಿವಿ ಅಂದು ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಸಾಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಂದೆ, ಏ ಏಟಿಗೆ ಅಂಜಿ ಬಾಳ ಜನಾ ಸಾಲಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದು ಅಂದು, ಸರಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಹೊರಟಿದ್ದೆ ಆವಾಗ ಅವರು ಈಗಿನ ಸಾಲಿ ಜೈಲತರಾ ಆಗ್ಯಾವ ಮುಂಜಾನೆ ಹೊದ್ರ ರಾತ್ರಿನೆ ಮನಿಗಿ ಬರ್ತಾರ, ನಾವು ಮುಂಜಾನೆ 10 ಗಂಟೆ ತನ ಆಟ ಮತ್ತೆ ಸಂಜೆ 5 ರಿಂದ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಿವಿ ಅಂದು, ನಾನು ಯಾವೆಲ್ಲಾ ಆಟ ಆಡ್ತಿದ್ದಿ ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ, ಅವರು ಬುಗುರಿ (ಅವರೆ ತಯಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು), ಗೋಲಿ, ಚಣಿ ಪಣಿ, ಹುಲಿಕಟ್ಟಿ, ಕಬಡ್ಡಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಗಾಡಿ, ಎತ್ತು, ಗಿರಣಿ ಮಾಡಿ ಆಡೋದು (ಮಣ್ಣನ್ನು ಹದವಾದ ಕೆಸರು ಅವರೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು), ಚಕ್ಕಾರ, ಕಳ್ಳ ಪೋಲಿಸ, ಲೋಡ್ ಲೋಡ್ ತಿಮ್ಮಯ್ಯ, ಗಾಲಿ ಆಟ ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ನಾನು ಕೆಲ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮನೆ ಕಡೆ ದಾರಿಯಿಡಿದೆ...ಅದು ಅವರು ಊರಿನ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಆಟವಾಡುವ ಮಾತು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಅದು ಸಹ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಬಹುದು ಅಂತೆಲ್ಲಾ ಸುಖಾ ಸುಮ್ಮೆ ಯೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮಡುತ್ತಾ ಹೊರಟಾಗ ಅವರು ಆಡುವ ಆಟಗಳಲ್ಲಿಯ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದಾಗ ಆ ಎಲ್ಲಾ ಆಟಗಳು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯಕಾ ವಾಗಿದ್ದವಲ್ಲಾ? ಅದಕ್ಕೆನಾ ಸದ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವರು ಅನೇಕ ಜಾಗತಿಕ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಲು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆಟಗಳು ಸಹಾಯಕ ವಾದವಾ? ಅಂತ ನನ್ನನ್ನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇರಬಹುದು ಅನ್ನಿಸ್ತು ಆಗ ನಾನಾಡಿದ ಕೆಲ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವೆಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಇದ್ದವು ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ ಆಗ ಮೇಲಿನ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿದರೆ, ಅಂದಾಜಿಸುವಿಕೆ (ಚಣಿ ಪಣಿ, ಮಣ್ಣು ಹದ ಮಾಡುವಾಗ, ಬುಗುರಿ ತಯಾರಿ), ತಯಾರಿ(ಬುಗುರಿ ತಯಾರಿಸಲು ಕೆಲ ವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿ ಮುಖ್ಯ), ಕೂಡಿಸುವಿಕೆ (ಗೋಲಿ ಆಟ, ಚಣಿ ಪಣಿ ಮತ್ತು ಚಕ್ಕಾರ), ಯೋಜನೆ (ಎಲ್ಲ ಆಟಗಳಿಗು), ಒಂದುಕಡೆ ಕೂಡಿಡುವುದು (ಚಣಿಪಣಿ ಬ್ಯಾಂಕ ನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು) ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದರೆ ಅನೇಕ ಆವಾಗಿನ ಆಟಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಅಂತ ನನ್ನ ಭಲವಾದ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಮಕ್ಕಳು ಯಾವಾಗ ತಾವು ಆಡಿರುವ ಆಟಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಅದು ಅವರನ್ನು ಉತ್ತಮ ಕಲಿಕರ್ಥಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು ಅನ್ನಬಹುದು...ಸದ್ಯದ NEP ಯಲ್ಲಿಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನೆ NEP

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಲು ಹೊರಟದೇನಾ ಅನ್ನಿಸದೆ ಇರದು... ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು, ಅವುಗಳಿಂದ ಯಾವೆಲ್ಲ ಕಲಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಿ ಅಂತ ನೋಡೋಣ ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ನಾವೆಲ್ಲರು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡೋಣ...ನೀವು ಸಹ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ನಾನು ಸಹ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯ ಸಾಲು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿರುವ ಕೊನೆಯ ಕೊಂಡಿಗಳು ನಾವೇ ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಿದೆ, ಆ ಆಟಗಳು ಮುಂದಿನವರಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರು ಆಡಲು ಬರದಾದ್ದು ಇಡೋಣಾ ಅಂತ.

World Environment Health Day

ಪರಿಸರ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನ

- ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ರಾ ಜಂಬಗಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಮಾನವನು ಪರಿಸರದ ಕೂಸು, ಜಗತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯು ಜೀವ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಜೀವ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದೆ. ಪರಿಸರವಿಲ್ಲದೆ ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಲೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎರಡು ಇದೆ. ನಾವು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವುದು, ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಅರಿತು, ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

ಪರಿಸರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಜಾಗೃತಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇರುವುದು, ಸ್ವಚ್ಛ ಪರಿಸರದ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರಂತರ ಹಾನಿ, ಅದರಿಂದಂಟಾಗುತ್ತಿರುವ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳ ಅರಿವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಪರಿಸರ ಸ್ವಚ್ಛ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪರಿಸರ ಕಲುಷಿತವಾಗಿದ್ದಾಗ ಯಾರು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ನಗರೀಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ತೊಂದರೆಯಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾನವ ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ದಾಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಜೀವ ಸಂಕುಲ ನಶಿಸಿ ಹೋಗುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿರಂತರ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಮಾರಕ ಕಾಯಿಲೆಯನ್ನು ಹರಡುವ ವೈರಸಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾದ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡಿ ಮಾನವ ಸಂಕುಲವನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆಡೂಡಿವೆ. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಅತಿಯಾದ ದುರಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ, ಆಡಂಬರದ ಜೀವನದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪರಿಸರವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ನೀರು, ಗಾಳಿ, ಭೂಮಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕಲುಷಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಮಾನವನ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು, ಆಹಾರ ವಿಷಪೂರಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಸರ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರುಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ, ವಾಯುಮಾಲಿನ್ಯ, ಅಧಿಕ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನದ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಜೀವ ಸಂಕುಲ ಸಂಕಷ್ಟದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಜನರ ಜೀವನೋಪಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಹವಾಮಾನದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಾಶವನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದು. ಪರಿಸರ ನಾಶವು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಾದ ಗಾಳಿ, ನೀರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಂತಹ ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕ್ಷೀಣತೆ, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳ ಅಳಿವು ಮತ್ತು ಮಾಲಿನ್ಯವು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಅನಪೇಕ್ಷಿತ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರಕ್ಕೊದಗಿರುವ ಅಪಾಯದಿಂದ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ, ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರದು ಆಗಿದೆ.

ನಿರಂತರ ಪರಿಸರದ ಮೇಲಾಗುತ್ತಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಜಲಚಕ್ರವು ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಮಳೆ ಬೀಳುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಂಟಿತವಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅತೀವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾಶವೃಷ್ಟಿ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್‌ನ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಹೀಗಾಗಿ ವಾತಾವರಣದ ತಾಪಮಾನವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಸಿರು ಮನೆ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿಯುಂಟಾಗಿ ಭೂಕುಸಿತ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳಾದ ಪ್ರವಾಹ, ಚಂಡುಮಾರುತಗಳು, ಭೂಕಂಪನಗಳು, ಸುನಾಮಿ ಮತ್ತು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳು, ಹಿಮಪಾತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಭಾದಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆಗಾಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಷಷ್ಟಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ನೀರು ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಕಲುಷಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತೀವರ್ಷ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಸಾವು ಮತ್ತು ಕಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕೋವಿಡ್-19 ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಕಾಯಿಲೆಯ ಸೋಂಕಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉಸಿರಾಟದ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಸಿಗದೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾವು ನೋವು ಆಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಹವಾಮಾನದ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಅಪಾರವಾದ ನಷ್ಟವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಆಹಾರ ಸಿಗದೆ ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಜಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ನಿರಂತರ ಅರಣ್ಯ ನಾಶದಿಂದಾಗಿ ವನ್ಯ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ತಪ್ಪಿ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳು ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮತೋಲನ ತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ನಡುವಳಿಕೆಯು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರ ಕಲುಷಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮಾಲಿನ್ಯದ ಗೂಡಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಗೆ ಅರ್ಥ ನೀಡಿದ ಪರಿಸರ ಮಾತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ದುರಾಶೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಲ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಶಬ್ದ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಮಣ್ಣಿನ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿವೆ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶದಿಂದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ಉಷ್ಣತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಈ ರೀತಿಯ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಏರುಪೇರುಗಳಾಗಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಘಡಗಳು ಘಟಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಹೃದಯ ಸಂಬಂಧಿ, ಉಸಿರಾಟ ಸಂಬಂಧಿ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಂತಹ ಅನೇಕ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರೋಗಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ, ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಷ್ಟ, ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇವತ್ತು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗಳು ಉಂಟಾಗಲು ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ, ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಪರಿಸರ ಉಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಇದೆ. ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸುವ, ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮಮೇಲಿದೆ. ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಯುವ ಜನರಿಗೆ ಪರಿಸರದ ಕಾಳಜಿ ಅದರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಪರಿಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಬೇಕು, ಪರಿಸರ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ, ಪರಿಸರವಿಲ್ಲದೆ ನಾವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅರಿತು ಪರಿಸರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣವು ಪರಿಸರ

ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನವಾಗಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಿಸರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ರಾಯಭಾರಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸರ, ನಮ್ಮ ಜಗತ್ತು, ನಮ್ಮ ದೇಶ, ನಮ್ಮ ನಾಡು, ಇದು ನಮ್ಮದು ಎನ್ನುವ ಭಾವನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಿಸರವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಕಾಯಕವಾಗಬೇಕಿದೆ.

ಗಿಡಮರಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವನೀಕರಣ, ಗೋಮಾಳಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವುದು, ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವುದು, ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕೈ ತೋಟ ಬೆಳೆಸುವುದು, ಈ ರೀತಿಯ ಹಲವಾರು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಇಡಬಹುದು ಅದರ ಮೂಲಕ ಸುಸ್ಥಿರ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

General Topic

ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ

- ಗಂಗಾಧರ ಸ್ವಾಮಿ- ಕಲಬುರಗಿ

ನಾ ಕಂಡ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಶಿಕ್ಷಕ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಪಾಲ ಅವರು. ಶಾಲಾ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು ಇವರನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಇವರು ತಮ್ಮ ವಿಷಯವನ್ನಷ್ಟೇ ಬೋಧಿಸದೆ ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಇತರ ವಿಷಯಗಳು ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಮ್ಮಿಶ್ರಿತಗೊಳಿಸಿ ತರಗತಿ ಅನುಕೂಲಿಸುವ ಇವರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಕಂಡು ನಾವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವ ಅಗತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ ಪಾಠವನ್ನಷ್ಟೇ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಮುಗಿಯಿತು ಎನ್ನುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಠ್ಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹಗಲಿರುಳುವ ದುಡಿಯುವ ಇವರ ಮನೋಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಶಾಲೆಯ ಉಳಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಲೆಬಾಗಲೇ ಬೇಕು. ಬಹಳ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೇವಲ ಬೋಧನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಡುವರು ಆದರೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿಷಯದ ಆಚೆಗೂ ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದೆನಿಂತು ಆಯೋಜಿಸಿ ಪೂರೈಗೊಳಿಸುವ ಜವಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವರು. ದೈಹಿಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠದ ಜೊತೆಗೆ ಆಟ, ಯೋಗಗಳಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುವರು.

ಇವರು ತಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಾಗ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು, ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇರೆಕಡೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಸಹಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇವರು ತರಗತಿಯ ಬೋಧನೆಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಂಗ್ರಹ ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಅಂತಹದ್ದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುವರು ಎಂಬ ಕುತೂಹಲ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಬಹುದೇ ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಾಗ ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನೀವು ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ನನ್ನ ತರಗತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸಹ ಶಿಕ್ಷಕರೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮನಸ್ಕಿತಿ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇವರು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಖುಷಿಯಾಗಿ ಅಂದೇ ಅವರ ತರಗತಿಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಲು ಹೋದೆ. ಅಂದು ಧರ್ಮಪಾಲ ಅವರು _____ ವಿಷಯದ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಷಯ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನಾವೇಕೆ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂದೆನಿಸಿತು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಷಯದ ವರ್ಗಾವಣೆಗಿಂತಲೂ ಆ ವಿಷಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಗಳಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿರುವ ಅಂಶ ಮತ್ತು ಅವರು ಅದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ರೀತಿ ತುಂಬಾ ಹಿಡಿಸಿತು. ನಂತರ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ನೀವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನು? ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಯೋಜಿಸುವಿರಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ “ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠವಷ್ಟೇ ಬೋಧಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದ ಸಂಗತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು, ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು

ಅವರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತೆ” ಎಂದು ಅವರು ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹಿಂತಿರುಗಿ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಆ ದಿನದಿಂದಲೂ ನಾನು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಠಬೋಧಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನನ್ನ ಬೋಧನಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡೆ. ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನನಗೂ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಏನಲ್ಲ.

ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ವಿವಿಧ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಈ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹವ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯಿದ್ದರೂ(ಒಂದರಿಂದ ಏಳನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮೂರೇ ಜನ ಶಿಕ್ಷಕರು) ಅವರು ಬಹುವರ್ಗಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವುದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ತಾವಿದ್ದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಂದು ತರಗತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಆ ಮಕ್ಕಳು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಎರಡಕ್ಕೂ ನ್ಯಾಯೋದಗಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರು. ತಾವು ವಿಜ್ಞಾನವಿಷಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಇವರ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಫುಲಗೊಂಡರೂ ಈ ಮಕ್ಕಳು ತಾವು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಶಾಲಾ ಅವಧಿಯ ನಂತರ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೆಡೆಗೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ನಂತರದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರು ಬೋಧಿಸಲು ಮುಂದಾಗಿರುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಬಗೆಗಿನ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕಹೂತ, ವೀಡಿಯೋ ಪಾಠಗಳು, ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಧಾನ, ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಶಾಲಾ ಕೈತೋಟ, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕೋಣೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಆಟೋಟಗಳು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ಛಾಪನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವರು. ಕರೋನಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವುದು ಎನ್ನುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವೀಡಿಯೋ ಕಾಲ್ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ವೃತ್ತಿಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದು ಇವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

ಮಾತಾಡ್ತಾ ಆಗುತ್ತೆ ಕಲಿಕೆ
 ಗೊತ್ತು ಆಗಿದ್ದ್ಯಾಲೆ ಆಗುತ್ತೆ ಕಲಿಕೆ
 ನಮ್ಮ ಮೇಸ್ತು ಹೇಳ್ತಾರೆ ಕಥೆ
 ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕವನ
 ಕೇಳಿ ಆಗುತ್ತೆ ನಂಗೆ ಕಲಿಕೆ.....

ಶಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮನೀಗೆ ಬರುವಾಗ
 ನೋಡಿದೆ ವಸ್ತುಗಳು,
 ನಮ್ ಮೇಸ್ತು ಆಡ್ತಾರೆ ಅವುಗಳ ಜೊತೆ ಕುಸ್ತಿ
 ನಂಗೆ ಯಾವಾಗ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದ್ರೇ ಅರ್ಥ
 ನಮ್ಮ ದೋಸ್ತರು ಇರತ್ತಾರೆ ನಂಗೆ ಸಾರಥಿ
 ಹೀಗೂ ಕೂಡ ಆಗುತ್ತೆ ನಂಗೆ ಕಲಿಕೆ

ಭಾಷೆಯೊಳಗೆ
 ಕಥೆ, ಕವನ, ಜೊತೆಗೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟುಗಳು
 ಅದರಿಂದ ಆಗುತ್ತೆ ನಂಗೆ ಮನದಟ್ಟು
 ಕೆಲವೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ
 ನಾನು ಅರ್ಥ ಮಾಡ್ಕೊತ್ತಿನಿ
 ಕೆಲವೊಂದು ಸಾರಿ
 ಇರತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ದೋಸ್ತರು
 ನಂಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಗುಂಪಲ್ಲಿ

ಗಣಿತದ ಆಟ
 ನಂಗೆ ಹಾರ್ತಿದೆ ಗಾಳಿಪಟದಂತೆ
 ಗಾಳಿಪಟ ನೋಡಿ ನಾನು
 ನೋಡ್ನಿ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನ
 ನಮ್ಮ ಮೇಸ್ತು ನೋಡ್ತಾರೆ
 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ ಸಮ

ಪರಿಸರದ ಪಾಲಕನೋ? ವಿದಾರಕನೋ?

– ಪರಮೇಶಿ ಎಮ್. ಚಿಂಚೋಳಿ, ಕಲಬುರಗಿ

ಹೇ ಮಾನವ

ಏಕಾಗುತಿರುವೆ ದಾನವ?

ತರುವಾಯದ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕೊಂಚವಾದರು

ಉಳಿಸು ಈ ನಿಸರ್ಗವ

ಸವಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವ

ತೋರಿಸಬೇಡ ಸ್ವಾರ್ಥವ

ನೀ ಬದುಕಲಾದರು

ಬದುಕಿಸಬೇಕಲ್ಲ ಈ ಪರಿಸರವ?

ತೋರ್ಪಡಿಸಲು ನಿನ್ನ ಐಶಾರಾಮವ

ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟಿಸುತಿರುವೆ ಮಾಲಿನ್ಯವ

ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವ?

ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಈ ದೈವಸೃಷ್ಟಿಯ

ಒಮ್ಮೆ ವಿವೇಚಿಸು ಮಾನವ

ನೀ ಪರಿಸರದ ಪಾಲಕನೋ?

ದೈವದ್ವುತ ಉಡುಗೊರೆಯ

ದ್ವಂಸಿ ವಿದಾರಕನೋ?

Do you know the difference between education and experience? Education is when you read the fine print, Experience is what you get when you don't .....

ಅನುಭವ ರಹಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುವುದು, ಆಳಲು ಅರಿಯದ ಅರಸನ ಕೈಲಿ ರಾಜ್ಯಕೊಟ್ಟಂತೆ. ಹೇಳಿಕೆಗೂ- ವಾಸ್ತವಕ್ಕೂ ಅಂತರ ಆಗಾಧ, ಆಗಲೇ ಸಿದ್ಧವಿರುವ ಮುದ್ರಿತ ಹಾಳೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಆ ವಿಷಯಗಳ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸ ಹೊರಟಾಗ ಆಗುವ ಅನುಭವಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಬಹಳ. ಇದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕವಾದರೂ ಸತ್ಯತೆಗೆ ಸಮೀಪವನೋ ಎನಿಸುವ ಕಥೆಯೇ "ಹಗಲುಗನಸು" ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಗೀಜುಬಾಯಿ ಬದೇಕ ರವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಮೊಂಟಿಸೋರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಇದನ್ನು ಕುರಿತ ಅನಿಸಿಕೆಯನ್ನು ಈ ಲೇಖನ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಯಾರು ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನದೊಂದಿಗೆ ಬದುಕಿನ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಬದುಕುವರೋ ಅವರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಎಂಬುದು ಮೊಂಟಿಸೋರಿಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯ ಸತ್ಯತೆಯಾಗಿದೆ. ಇದೇ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನಸನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದವರು ಶ್ರೀ ಡಿ.ಆರ್. ಬಳೂರಗಿ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಅದರ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸವಾಲುಗಳು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುವ ಪರಿ .. ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಗುವಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ, ಮಗುವಿನ ಮನ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ರೂಪ ರೇಷೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಹಗಲುಗನಸಿನ ನನ್ನ ಅನುಭವ ಮುಂದಿನಂತಿದೆ...

ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವಾದರೂ ಅದರೊಳಗಿಳಿಯದೆ ಆಳ ತಿಳಿಯದು, ಹಾಗೆ ಒಂದು ಮಗುವಿಗೆ ಬೋಧನೆ ಮಾಡುವುದೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಬೋಧಿಸಿ ಹೊರಡುವುದಲ್ಲ ಹೊರತಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಅಂತರ್ಯದ ಪ್ರವೇಶವೂ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂತರ್ಯ ಪ್ರವೇಶ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆ ರೂಪದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಬಳಕೆ ಅಲ್ಪ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನವೊಲಿಕೆ ಎಂದರೆ ಅದು ಪಾದರಸದ ತುಣುಕನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ, ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಫಲಿತಾಂಶವು ಸಂಶೋಧನಾಕಾರ ಮತ್ತು ವಸ್ತುವಿಷಯದ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಗುವಿನ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಮುದಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಅರಿತು, ಅದೇ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಿತವೆನಿಸುವ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಶಿಸ್ತಿನ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಿ ಕೇವಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದು, ಆಟದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ, ಸೋತೇವು ಎಂಬ ಹತಾಶ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಗೆಲುವಿನ ಹುರುಪನ್ನು ತುಂಬುವುದರೊಂದಿಗೆ, ಸೋತ ಇತರರ ಬಗ್ಗೆ ಕೀಳರಿಮೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಜೊತೆಗೆ ಗೆದ್ದವರು ಗೆದ್ದೆ ಎಂದು ಬೀಗಬಾರದು.

ಬದೇಕ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಆಟವೇ ನಿಜವಾದ ಓದು. ಯಾರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ, ನಿರಾಸೆಯೊಂದಿಗೂ ಎದೆಗುಂದದೆ ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ದಾರಿಗೆ ಹೊಸತನಕ್ಕೆ ನವ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಹರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಧರ್ಮವೇ ಸರಿ. ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು? ಯಾವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು? ಎಷ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು? ಯಾವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೇಳಬೇಕು ? ಆತನ ನಿಜವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಯಾವುದು ? ಆತನ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಯ್ಕೆ ಯಾವುದು?

ಆತನ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲೇ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನೀಡಬಹುದಾದ ಮಾರ್ಗ?. ಹೀಗೆ ಹತ್ತಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಥಾ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಗುವ ಉತ್ತರಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇವಲ ತೋರಿಕೆಗಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಬದುಕಿನ ಸಾರ್ಥಕತೆಗಾಗಿ ಆಗಿರಬೇಕು. ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲಿಸುವ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಲಿಯುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಳವಡಿಕೆ ಇರಬೇಕು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅದರ ಸಾಮಿಪ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು.

ಕಲ್ಪನೆ + ಅಭಿನಯ + ಅನುಭವ = ಶಿಕ್ಷಣ. ಇದು ನನಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಸಣ್ಣ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾವಿರ ನಿಂದನೆಗಳು ಸಹಾಯ ರಹಿತ ಮಾತುಗಳು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ದೊರೆಯದ ಸಹಾಯಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಬೋಧನೆ ಎಂಬುದು ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಕಲಿಸುವುದಲ್ಲ, ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯ ಕೇವಲ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅದರಿಂದಾಚೆಗೂ ಸಹ ಕಲಿಸಬೇಕು, ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಾಯದ ಸರಿಸುಮಾರು 8 ನೇ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ವಾಚನಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಥೆಯ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ವಾಚನಾಲಯದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ದೊಡ್ಡಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಪೋಷಾಹ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಿದ್ದು, ಕೇವಲ ವಾಚನಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಅಲ್ಲ, ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಓದುವ ತವಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗಗಳು ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನಸು ನನ್ನ ಅಂತರ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿ ಸ್ವಚವಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಯೋಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು. ಎಲ್ಲರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಫಲಿಸದೇ ಇರಬಹುದು ಸಮಾಜದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ, ಸಾರ್ಥಕತೆಗೋಸ್ಕರ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಹೆಜ್ಜೆ ಫಲಿಸುತ್ತದೆ ಫಲಿಸಲೇಬೇಕು. . .

I was in deep sleep
And was being decorated
I was being bathed with lots of love
I don't have any idea about the strange game
Being played at my home
I was lifted on shoulders like small kid

All my beloved ones were there near me
But still I was being erased from everyone's
Heart and memories
The one who never liked me seeing me
They also showering their love

ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಗುಬ್ಬಿಗಳೆ..!

ಕಾಯುತಿವೆ ಜೋಳದ ತೆನೆಗಳೆಲ್ಲಾ

ಕಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಕವಣೆಗಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೀಸುತ್ತಿವೆ

ದಾಹ ತೀರಿಸುವ ಹಳ್ಳ ಕೊಳ್ಳೆಗಳು ಕಾಯಿತ್ತಿವೆಯಲ್ಲಾ

ಎತ್ತ ಸಾಗಿದಿರಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ..! ಎತ್ತ ಸಾಗಿದಿರಿ.

ಸದ್ದು ಗದ್ದಲದ ಗೊರವಂಕಗಳೆ..!

ನಮ್ಮೊಲದ ಬೇವಿನ ಮರ ಖಾಲಿಯಿದೆಯಲ್ಲಾ

ಹಾಲು ತುಂಬಿದ ಬೆಳೆಸೆಗಳು ತೂಗಾಡುತ್ತಿವೆ

ನಿಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರು ಕಬ್ಬಿಕ್ಕಿಗಳು ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ

ಎತ್ತ ಸಾಗಿದಿರಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ..! ಎತ್ತ ಸಾಗಿದಿರಿ

ಸಾಲು ಬಿಡದೆ ಸಾಗುವ ಬೆಳ್ಳಿಕ್ಕಿಗಳೆ

ನೀರಾಯಿಸಿದ ನಮ್ಮೊಲ ತಿಳಿಯಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ

ನೀವಿಲ್ಲದೆ, ಕೀಟಗಳ ಅಬ್ಬರ ಜೋರಾಗಿದೆ

ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ನೀವು ಬಂದು ನಿಲ್ಲಲು ನಮ್ಮ ಎತ್ತುಗಳು ನಿಂತಿವೆಯಲ್ಲಾ

ಎತ್ತ ಸಾಗಿದಿರಿ ನೀವೆಲ್ಲಾ..! ಎತ್ತ ಸಾಗಿದಿರಿ.

‘UNDERSTANDING WHAT IS CULTURE’

- Gaibisab Mujawar-Bidar

The paper attempts to understand the etymology of the term culture; then it is followed by the understanding of the complexity of the term culture; the politics of culture and a brief understanding of culture in different essays.

The word ‘culture’ has been derived from ‘cultura’ and ‘colere’ which means ‘to cultivate’ (Nayar, 04). Gradually we could notice a shift in the use of the term as it was also meant ‘honour’ and ‘protect’. In the western scenario, the term was used to indicate the habits of the elite group. Cultural studies as a discipline found its origin in the Birmingham Centre for Contemporary Cultural Studies in 1964 with the work of Richard Hoggart, Raymond Williams, E. P. Thomson, and Stuart Hall as its foundation.

Culture is a mode that generates meaning and ideas as it is not static rather dynamic. Cultural studies as a discipline are impossible to define practically as it has its connection with various other disciplines. Although anything cannot be cultural studies as it has its distinguishable characteristics.

In the book *Introduction. Interrogating Modernity: Culture and Colonialism in India* Tejaswini tries to introduce culture, the concept of culture through various essays by scholars of cultural studies. The introduction to the book starts with the imagery of the ‘modern’ world was India is always associated with culture. There are intertwined together. We always associate with context to India, culture is the ancient monuments, the scriptures of the temple with a glorious past, all the things that were associated with the past. Culture not only about past glory. Today when we look at culture from a modern lens, we tend to weigh down our culture and may also feel embarrassed. The argument is whether it is modernity that is making one feel ashamed, embarrassed about today’s culture.

Culture is not just about the glory of one particular dominant group but is not just about the glory of one particular dominant group, but it is the struggles of the Dalits, women, marginalized sections of the society. It is not something to put in Raymond Williams's words “a whole was of life, material, intellectual and spiritual”. (Sardar, Loon, 29) Indian Culture is just not a way of life but rather ‘way of struggles’

The word culture is one of the difficult words in the English language to explain in words of Raymond Williams. Before understanding culture as a theoretical concept, one has to understand the word and the various ‘trajectories of this word’. It is also a word that is not

static, as what is culture today may not be a culture tomorrow. According to Raymond William's, the term culture is complicated because it is used in several disciplines to explain several concepts. In the Indian context, this term is even more complicated as it has been mobile and used for 'diametrically opposite' objectives.

When we look at the history of the word culture, the term had its roots in agriculture. This term was used for 'tending', 'growth' or 'cultivation'. After a certain period, the term was used to define one's habits or way of life. Later in the eighteenth and nineteenth centuries, there was a shift in the use of the term which resulted in its becoming complicated. As modernity is associated with industrialization, colonialization, democracy and other concepts like post-colonial, nation-states. The term culture also has certain distinctions like high culture and low culture. The understanding of the word is complicated because it is not as easy to define which is high and low culture. Susie Tharu and K. Lalita says that the text *Muddupalani* was discredited because it pointed out the contrast between the women from middle-class and low class/caste. Whatever was the culture of the middle-class became a high culture and that associated with low class became low culture. It is furthermore in Indian Context as here it is also based on caste. One can also find in the shifts of culture from high to low and vice-versa. To illustrate, Bharatnatyam which was once a dance by the devadasi has today gained the status of classical dance performed by the elite sections of the society. Certain cultures remain dominant even today. According to Raymond Williams, the concept of the culture of Matthew Arnold is different from E. B. Taylor. Matthew Arnold speaks of culture as 'a domain of human values' and something which is opposed to anarchy. E. B. Taylor views culture from an anthropological perspective where culture is 'a complex whole'. These two critics have a different conception of culture, but they share similar assumptions like the culture is an organic whole, continues and is always growing. To put it in the words of James Clifford, culture is something that 'changes and develops like a living organism'. It means culture is born, it gets developed and finally it sometimes also dies like a living organism, it is mortal.

The transcendental notion of culture has been elaborated in English literature by writers like T. S. Leavis and T. S. Eliot in their seminal works. When we look at colonization, we see there was forceful domination of one culture over the other. The colonizers imposed their culture over the colonized or the natives. Said says that the relationship between dominant and subordination can be well understood from how the other culture is represented. To illustrate, how the orientals who are considered as others are represented.

The argument in the essay is when we take the Indian context, the culture was related to the past glory of Vedic and Aryan civilization. But one strand shows the laziness of the natives. The Europeans assume that their intervention was needed to either bring back the past glory or at least make them rational and to get them out of laziness. This was the way orientals were looked at by the westerners.

In the representation of the Indian Culture, disciplines like art, history or sociology look up at tradition as an 'unchanging', 'seamless', 'continuous', 'unified entity'. The formation of the 'Indian culture' comes from the investigator's background and not only from their disciplines. Especially in the academic disciplines we find the emphasis on a particular culture. This is because of the class/caste of the practitioners and as a result, we find that culture is something that constructed and not constituted because of the assumptions of the dominant culture. Culture leads to the formation of the ideology of a particular dominant culture.

The term culture today has become more complicated as it is used in many disciplines and intellectual thoughts. Culture is used to understand the gender, class, caste, and religion in the contemporary world. The word culture helps us to understand the understanding of culture with other concepts like 'materiality of culture', 'connection between culture and ideology', 'the intersections of culture, knowledge', and 'power in the colonial and post-colonial context'.

The investigators are trying to break the boundaries, which is breaking the traditional knowledge and to develop new object which can be studied. Geeta Kapur in her essay, "Sant Tukaram", where she takes about two attitudes which we got through nationalism- 'revelation and doubt' and 'faith and suspicion'. In this essay, Kapur tries to define what she calls 'living tradition', which is important to understand the 'contemporary culture practices.' The argument of Kapur is we consider modern as naïve, but she calls it 'frontality'. Kapur says this is the emergence of what is called modern.

In Ashish Rajadhyaksha's essay, he talks about the filmmaker, subject matter in the films. He says how the emergent nationalism set as a context by the filmmaker helped in the growth of Indian capital and also of the Indian industry. He talks about one of the greatest filmmakers Dada Saheb Phalke who attempted to circulate swadeshi figure in the Indian Film Industry. During the late nineteenth century, there was a lot of usage of machinery, and this led to the decline of the handicrafts, so they were a concern for the Indian handicrafts. This led to the hostility towards the use of machinery to put it in words of Rajadhyaksha 'aesthetic opposition of modernity'. This gave rise to lots of debate on realism and modernism.

There are three primary images in the contemporary commercial Hindi cinema analyzed by Somnath Zutshi, they are- Woman, Nation, and The Outsider. In his article, he discusses how these images are constructed through the various people like writers, filmmakers, nationalists. He quotes the example of nationalists like Peary Chand, Bankimchandra, Phalke, Veer Savarkar, Gandhi, and Tagore. The nationalist thoughts were haunted by the Woman Questions. “How the control of the nation (body politics) was linked to the control of the woman (the female body)”. Something central to nationalism was to reclaim Indian history which was depended on defining the true Indian woman and the other, often Muslims who were considered as a threat to the mother India.

In the literature text also, there was a cultural practice. There was certain significant continuity between the colonialism and nationalism. This was examined by two writers Susie Tharu and K. Lalita with the help of a Telugu text belonging to the eighteenth-century *Radhika Santwanam* (Appeasing Radhika) by Muddupalani. She was a ganika in the court of Thanjavur. This text was attacked as obscene and immodest by the social reformers even the British also declared to be an unpleasant text. Even today the book has been very difficult to find though the nationalists have tried and were successful in removing ban on it. During that access to education especially for woman was meant only if they belong to the upper caste. The text portrayed a ganika having an education that was against the norm of that society. The writing was especially meant only for upper caste but a ganika, and a woman writing was not easily acceptable during those times. She did not even accept the traditional portrayal of Radha and Krishna. Here Radha was a provocative, radical and sensual, unlike the traditional Radha. The text was received unhealthy or discredited because it was creating a problem for the respectability of middle-class women who were generally considered in contrast to low class or caste. English education promoted the new morality which not only led to the marginalization of individual works but also the tradition and also the literature written by women especially belonging to the marginalized sections of the society.

The works that were unlike ‘traditional gender’ and ‘caste hierarchal’ were ignored by the orientalist. The swadeshi movements and other self-respect movements wanted to maintain the norm of being virtuous and domestic women. The devadasi as an artist was not accepted in the society because they were unlike the accepted image of the virtuous domestic woman. This happened at the same time when sadir dance took up the form of Bharat Natyam.

In one of the Shivaram Padikkal's essay talks about how the dominate sections or groups of the socially constructed reality and history. This was done with the help of literary production which is literature. He also talks about the novel which was a complex historical transaction. When it comes to vernacular language Padikkal says that it gained a better status and prestige because of the print as it was easy and readily available for the common people.

Altogether one can say from the above paper that it is difficult to define culture as it has its usage in different disciplines and discourses. The term culture has got a lot of trajectories which has made it one of the complex words in the words of Raymond Williams. Many scholars are trying lots of research to establish new findings in this new field of cultural studies.

Works Cited:

Nayar, K. Pramod. *An Introduction to Cultural Studies*. Viva Books, 2008.

Niranjana, Tesjaswini. *Introduction*. "Interrogating Modernity: Culture and Colonialism in India. Calcutta Seagull, pp.18, 1993.

Sardar, Ziauddin and Borin Van Loon. *Introducing Cultural Studies*. Ed. Richard Appignanesi. Totem books, 1997.

ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ

- ಶೌರಿಶ್ ಕುದುಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸ (Practice) ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮನೆ ನಮಗೆ ಮೊದಲ ಪಾಠಶಾಲೆ. ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕುಡಿಯುವುದು, ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಶುಚಿಯಾಗಿರಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದು, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಮೊದಲು ಕೈಗಳನ್ನು ಶುಚಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸದೆ ಇರುವುದು, ಹೊರಹೋಗುವಾಗ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾದರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು, ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು, ನಾಳೆಯ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಒಂದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೂಡಿಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಂತಹವುಗಳು. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ರೂಢಿ ಅಥವಾ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ ಮನೆಯ ಒಳಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಅಂದರೆ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿಯೇ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುತ್ತೇವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮದುವೆ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ಕೈಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯದೆ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಸಮಯದ ಅಭಾವ, ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ನೀರು ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು ಕಷ್ಟ ಎನ್ನುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಊಟ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಕೈ ತೊಳೆಯದೆ ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಂದೆನಿಸಿದರೂ ಅದು ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸದ ಭಾಗ ಎಂದು ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಗುಚ್ಛವನ್ನೇ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ (Individual) ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ (Professional) ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಬೆರೆತು ಊಟ ಮಾಡುವುದು ಹೊಸ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆಯಾಗಿಯೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕೆಲವರು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರತೆಯನ್ನು ನಗಣ್ಯವಾಗಿಸಿ ತಾವು ಅನುಸರಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ವರ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ

ಅನೇಕ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಸ್ನೇಹಿತರ ಅಥವಾ ಪರಿಚಯಸ್ಥರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಟೀ/ಕಾಫಿ ಅಥವಾ ಊಟವನ್ನು ಅವರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಪಡುವವರು ಅನೇಕ. ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವರು ಸ್ವಾಗತಿಸುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತೆಂದರೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬಿರುಕು ಬಿಟ್ಟು ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯವಾಗಿ ಸಿಟ್ಟು ಮಡುಗಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಗೃಹಪ್ರವೇಶ, ಮಗುವಿನ ನಾಮಕರಣ, ವಿವಾಹ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತಹ ತಾಂಬೂಲ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ, ಊಟ-ಉಪಚಾರ

ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊರತೆಯಾದರೂ ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಕಹಿ ಸತ್ಯ ಕುಟುಂಬಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯರ, ಯಜಮಾನರ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುವ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಗೆ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಬಂದರೆ ನೀರು ಬೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಕಷ್ಟ ಸುಖ ವಿಚಾರಿಸುವುದು ಆ ಮನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕುಟುಂಬದ ಹತ್ತಿರದ ಸದಸ್ಯ/ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಸೀರೆಯನ್ನೋ, ಪಂಚೆಯನ್ನೋ ಕೊಡುವರು ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದೂ ಆ ಮನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಸ್ನೇಹಿತರು, ಕುಟುಂಬಗಳ ನಡುವೆ:

ಮನೆಯಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ ಮನೆಯ ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊರಹೊಮ್ಮಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಇಂತಹ ಹಲವಾರು ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಪರಿಚಯಸ್ಥರೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಟೀ, ಕಾಫಿ, ಊಟ, ಪಾರ್ಟಿ, ಹಣ, ಆಭರಣ... ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಮನೆ, ಸೈಟು, ಕಾರು ಇತ್ಯಾದಿಗಳವರೆಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಏನಾದರೂ ಕಾಣಿಕೆ (ಗಿಫ್ಟ್) ಸಿಗಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಉಪಕಾರ ಸ್ಮರಣೆಗಾಗಿ ಕೊಡುವ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮನೆಯಿಂದ ಆಚೆಗೆ ತರುತ್ತವೆ. ಈಗ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಅಂದರೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಕಾರುಬಾರು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಟುಂಬಗಳ ಅಥವಾ ಸ್ನೇಹಿತರ ನಡುವಿನ ಬಾಂಧವ್ಯ ದ್ರವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಬಂಧಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದಿವೆ, ಬೀಳುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಂದು ತೆವಳುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ:

ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಸಮಾಜದ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳ ಮನಸ್ಥಿತಿಯು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಸರಕಾರ ಕೊಡುವ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಅದರಾಚೆಗಿನ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೂ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಈ ಸಮಾಜ ನೀಡಿದೆ. ಅದನ್ನು 'ಲಂಚ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಲಂಚದ ಪಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಮ್ಮಿಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುವೇ 'ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ'. ಲಂಚ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳು ಇಂದು ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪಾಠವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ಸರಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೆಹಲಿಯವರೆಗೂ ಗಮನಿಸಿ. ಒಂದು ಕಡತಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಾಣಿಕೆ ಅಥವಾ ಹಣದ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಆ ಸೇವಕನಿಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತ ಜನರ ಸೇವಕ ಎನ್ನುವುದು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿರದ ಅಭ್ಯಾಸ. ಕಡತಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕುವಾಗ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಊಟಕ್ಕಾಗಿಯೋ, ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಪಾರ್ಟಿ.. ಇನ್ನಾವುದೋ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಆ ಸೇವಕನ ಮನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಲವಲ್ಲವೇ? ಸ್ನೇಹಿತರ ಕಾಣಿಕೆಯಲ್ಲವೇ? ಸಮಾಜದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಒಳಗಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ರೂಪಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲವೇ?

ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅಭ್ಯಾಸ ಸ್ನೇಹಿತರ ನಡುವೆ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಕುಟುಂಬಗಳ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಸಮಾಜದ ಅಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಾಗ ದೊರಕಿದ್ದು ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವು ಸಾರ್ವಜನಿಕರದ್ದು.

ಅಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಎರಡೂ ಜನಗಳದ್ದೇ. ಸರಕಾರಿ ನೌಕರ ಮತ್ತು ಜನರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದುಡಿಯುವವರು. ಲಂಚ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಸ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಭಾರತೀಯ ಕುಟುಂಬ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ, ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೂಕಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟರೆ ಒಂದು ವರ್ಗ, ಅದನ್ನು ಉಳಿದವರಿಗಲ್ಲಾ ಹಂಚಿದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವರ್ಗ. ಈ ಎರಡನೆ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಲಂಚದ ಕೂಟದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಗೌರವ ಸಿಗುತ್ತದೆ.

ಮನೆಗಳ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಬರಲಿ ಎಂದು ಇರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಿಟಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ಅಂದರೆ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಪಸರಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಸ್ನೇಹಿತರ, ಕುಟುಂಬಗಳ, ಸಮಾಜದ ದಮನಿತರ ಆಸೆಯನ್ನು ಚಿಗುರಿಸಬಾರದೇಕೆ?

“The teacher is not a lorthew but a preceptor.”

- Pooja U Associate, Kalburgi

It will always be an acquaintance to go through what Krishna Kumar says in his writings or talks. It not only supports the pre-colonial positions of teachers and the education system but also explains how it changed in the colonial and post-colonial ages and how it got changed towards the loss of autonomy. The same thoughts passed while reading his “Meek Dictator: The Paradox of the Teacher”. The very first title made me to think: who is a dictator? And who is meek or submissive? Further reading gave me a conclusion that, in many situations, the teacher is submissive and only the classroom gives him opportunities to become a dictator.

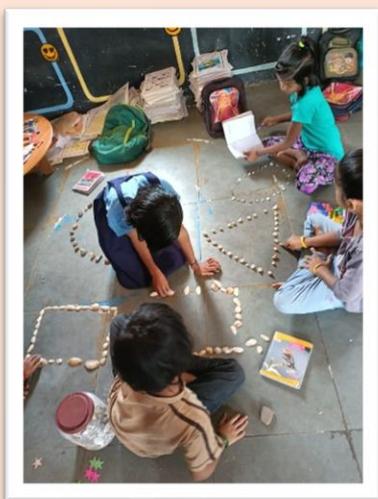
Prior to colonization, a teacher held an unusual position. He was supported by his local community. We could see that teachers had autonomy to teach children what they intended to learn as a life skill. Later, the same position got reframed into a meek subordinator under the English officer who decides what to teach and when to teach. As a symbol of this, the textbooks were treated as universal tools to teach. It made her lose her originality to her pupils and led to a loss of autonomy! The same was reflected in her salary too. As soon as she came into the government’s payroll, her extra earnings from the community shrank, and the salary was too low when compared to higher authorities.

Even the teachers were trained, and more emphasis was given to timetable making, register and lesson plan making, maintenance of order and methods of instruction in the classrooms. avoiding an intellectual aspect and treating her as a machine. Later, it was treated as one of the most vulnerable careers. In particular, the primary teacher role was one of the last career choices for most.

Only the pupils believed that their teacher knew everything about the world, and she would be the supreme this is the only place where the teacher can hide her powerless state and will expect them to be modest, obedient, and submissive. This is where the author liked to say, "teacher as a dictator!"

The scenario is not exact at present, but the remnants still exist in many places or schools. The author quotes the same in his writing "When the Teacher Hit the Children", hence this is one of the core reasons for corporal punishment. It has become one way of showing her frustrations. The impact of this is the loss of questioning skills. The heredity of questioning (which is very

low in the Indian school context) was almost too steep because of the close-ended responses from the teacher. I am glad that the system has now realized that a teacher should get autonomy to showcase his originality and to support a real method of educating children. As a result, the salary fixation, position in curricular preparations and policy designs are reflected in the current policies and curricular frameworks. Some of the passed on, such as the Gurukul system's extensive monitoring system, can be seen as an integral part of new systems like Nali-Kali of the lower grades. At least now we can see much less use of corporal punishment than before, and the teacher professional development programs are aligned towards empowering teachers, which is reflected in turn in the classrooms to an extent. There are still such domains which are influenced by the colonial systems, like textbook approaches, non-academic work burdens, unbalanced PTR, and hierarchical assessments. But gradually, the current policies like NEP 2020 are encouraging teachers to use textbooks as one of the resources rather than to treat them as a whole. The teacher is no longer a dictator, but rather a facilitator of knowledge through child-centered approaches in a fearless environment.

ಬೆಂದು ಬೇಯುತ್ತಿದೆ ಎದೆಯ ದನಿಯ ಭಾವ
ಮೌನ..ಮೌನ..ಎಚ್ಚರ, ಮಾತು ಮರೆಸಿದ ಮೌನ
ದವಡೆಯೊಳಗೆ ಪುಟದೇಳುವ ಸಿಡುಕುತನ
ಮಾತು ಕಟ್ಟಿ ಭಾವ ಬಿರಿದು ಕದಮುಚ್ಚಿದೆ.

ಇಳೆಯೊಳಗಿನ ಚೇತನ ಪುಟದೇಳುವಂತೆ
ಎನ್ನಿ ಎನೆಯೇ ಮಿತಿಯ ಮೀರಿ
ಸೊಕ್ಕ ತೋರಿ ಸಿನಿಕತನದಿಂದ ಬಿದ್ದಿರುವ
ತನುವೊಂದು ಮನವೇ? ಅಲ್ಲಾ ನೆಪಮಾತ್ರ

ಚಂದ್ರಮಾನದ ಋತುವಿನ ವಂಗೆಯ ನೆರಳಾಸರೆಯ ದರ್ಶನ
ಅಬ್ಬಾ ಮಹಾದರ್ಶನ ಮೈನೀರ ಬಿಡಿಸು ಚಳಿ
ಘತ್ತರದ ನೆಲದ ಹಬೆಗೆ ಭೀಮೆಯ ಸಿಂಚನ
ಋತುಮಾನದ ಭಾವದ ನೆನೆಪ ಸಿಂಚನ

We Indians are fond of celebrations. We celebrate a number of festivals in different seasons throughout the year. Almost all our festivals have spiritual and ecological significance. The rituals observed and the practices followed during these festivals have contributed to environment conservation. One of the most popular festivals is Dasara which is celebrated for ten days including nine days of Navaratri and the tenth day of Vijayadashami.

Dasara or Dussehra as we call it involves the worship of the Mother Goddess. It is a celebration of the power of the feminine potential to create, sustain and balance the life on this earth. We have a culture of reverence for women and regarding them as various forms of the Mother Goddess. Dasara is also a time to win over our weaknesses and control and effectively harness the three qualities '*sattva*', '*rajas*' and '*tamas*'. For a balanced personality, there should be a harmonious presence of all three qualities. Sattva is represented by being good to one and all, having a peaceful demeanor, being contented, selfless and forgiving. Rajas is represented by various passions and emotions, being gorgeous, flamboyant, and active. Tamas is represented by inertness, ignorance, avarice, vengefulness, and destructive tendencies. In most parts of North India an effigy of the ten-headed demon king Ravana is burnt on Vijayadashami. The ten heads of Ravana represent lust, anger, greed, attachment, pride, hate, fear, ego, insensibility, and envy. The tenth day of Vijayadashami is about achieving victory over these ten instincts and conquering sattva, rajas and tamas.

Figure 1: Tumbe hoovu - *Leucas aspera*

The worship of the Mother Goddess during Navaratri involves the offering of a number of seasonal flowers. One among these seasonal flowers is the '*Tumbe hoovu*' or '*Leucas aspera*' or the *Common Leucas*. It grows in semi-arid areas annually during the monsoon and has bell shaped white flowers with a sweet nectar. Extracts of this plant have been proven to be beneficial in cough, cold, fevers, dark circles around the eyes, worm infections in kids, inflammations, skin infections, menstrual disorders, liver disorders, jaundice, sinusitis, and

other disorders. It was also used as an antiseptic to treat wounds and antidote to snake bites. Sadly, this important medicinal plant is becoming rare due to changes in landscape.

On Vijayadashami it is a custom among people in Central and South India to offer the leaves of the 'Shami' tree (Banni mara) or *Prosopis cineraria* to the Mother Goddess and distribute to each other in the evenings. Shami leaves are considered as precious as gold. Various parts of the Shami tree are useful in treating diarrhoea, dysentery, respiratory tract infections, mouth ulcers, sore throat, dental problems, schizophrenia, intestinal worm infections and

Figure 2: Banni mara - *Prosopis cineraria*

urinary disorders. The Shami tree is also excellent in combating desertification and is supposed to improve the ground water level. Deforestation has reduced the number of Shami trees significantly.

The following shloka from the Devi Kavacha in the Markandeya Purana is significant in the context of environmental conservation:

यावद्भूमण्डलं धत्ते सशैलवनकाननम्।

तावत्तिष्ठति मेदिन्यां संततिः पुत्रपौत्रिकी ॥५४॥

It mentions that the Mother Goddess has promised that as long as the mountains are covered with forests, the progeny of her devotees shall continue to survive on this earth. It is time we realize the importance of conservation of our environment to ensure our survival on this planet. It is important for our present generation to realize the significance of our festivals and celebrate them more meaningfully and not just blindly participate in the rituals for the sake of it.

ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಲಹರಿಗಳು...

- ರಾಘವೇಂದ್ರ ಹೇಳೆ, ಗಿಳಿಯಾರು

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು ಕೊಡವಿ ಏಳಬೇಕು ನಾನು..

ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಸವಿ ಸವಿಯಬೇಕು ನಾನು..!

ಇನ್ನಾದರೂ ಜಡ ತೊಲಗಿ ಒಗೆದು ಬಿಡಲಿ

ತೂಕಡಿಕೆ ಜೂಕರಿಕೆ ಮಂಪರುಗಳನು

ಸಕ್ಕರೆನಿದ್ದೆ ಕೋಳಿನಿದ್ದೆ ಗೊರಕೆಗಳನು

ಮೈಮುರಿತ ಆಕಳಿಕೆ ಕನವರಿಕೆಗಳನು

ಕಿವಿ ತುಂಬಿಕೊಳಲಿ ಹಕ್ಕಿಯಿಂಚರವು

ಮೂಗಿಗಡರಲಿ ಗಂಧ ಕುಸುಮವು

ಕಣ್ಣರಳಲಿ ಹಸುರ ಸಿರಿಯ ಭಾಗ್ಯದುದಯಕೆ

ಹೃದಯ ತಣಿಯಲಿ ತಂಗಾಳಿಯ ಪುಳಕಕೆ!!

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು ಕೊಡವಿ ಏಳಬೇಕು ನಾನು..

ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಸವಿ ಸವಿಯಬೇಕು ನಾನು..!

ಎಂದೋ ಕಳೆದು ಹೋಗಿರುವೆ

ಧಾರಾವಾಹಿ ರಿಯಾಲಿಟಿ ಷೋಗಳ ಮ್ಯಾರಥಾನ್ ಓಟಗಳಲಿ

ಪಾರ್ಟಿಗಳು ರಿಸೆಪ್ಷನ್ನುಗಳ ಬಫೆಯ ತಟ್ಟೆಗಳಲಿ

ಅರ್ಧ ಕಾಫಿ ಹೀರುತ್ತ ತುಂಡು ಸಿಗರೇಟಿನ ಜುರಿಕೆಯಲಿ

ನೆಟ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನ ತೆಕ್ಕೆಯಲಿ ಕ್ಯಾಶ್ಲೆಸ್ಸಿನ ಚದುರಂಗದಲಿ

ಮಲ್ಟಿಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಒಟಿಟಿ ಹೋಂ ಥಿಯೇಟರಿನ ಭ್ರಮಾಲೋಕದಲಿ

ಸೈಬರ್ ಕ್ರೈಮುಗಳ ಹೊಸ ವರಸೆಯ ನವರಂಗಿ ಜಾಲಗಳಲಿ

ಕಾಡುವ ಮಾಯಾಸುಂದರಿ ಮೊಬೈಲಿನ ಕಣ್ಣಾವಲಿನಲಿ !!

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು ಕೊಡವಿ ಏಳಬೇಕು ನಾನು..

ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಸವಿ ಸವಿಯಬೇಕು ನಾನು..!

ಹೊದ್ದ ವಸ್ತ್ರ ಝಾಡಿಸಿ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಹಾಕಲೆಳಸುವೆ

ಹೂವು ಅರಳದ ಹಾದಿಯ ಒಣಹರಟೆಗಳಿಗೆ

ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿಯದೆ ತವಡು ಕುಟ್ಟುವ ಪುಂಗಿದಾಸನಿಗೆ

ಕುಳಿತಲ್ಲೇ ಕೊಳೆತು ನಾರುತಿರುವ ಸೋಂಬೇರಿತನಕೆ

ಅವರಿವರ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲೇ ಆಯುಷ್ಯ ಕಳೆವ ಹರಕುಬಾಯಿಗೆ

ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನೇ ಕಾಣದ ಭೋಳೆತನಕೆ

ಇಹಪರವಿಲ್ಲದೆ ಫರ್ಮಾನು ಹೊರಡಿಸುವ ದಾದಾಗರಿಗೆ

ನಿಮಿಷಕೊಂದು ಬಣ್ಣ ಬದಲಾಯಿಸುವ ಊಸರವಳ್ಳಿಗೆ

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು ಕೊಡವಿ ಏಳಬೇಕು ನಾನು...

ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಸವಿ ಸವಿಯಬೇಕು ನಾನು...!

ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳನೇರಿ ಹೊಂಗನಸಿನ ಮೇನೆಯಲಿ ಬರುವೆ

ಹೊಸ ನುಡಿಹಿಟ್ಟಿನ ಸಾರಗೊಬ್ಬರದಿ ಕವಿತೆಗೆ ಜೀವ ನೀಡುವೆ

ಉದಯರಾಗದ ನಾದಸುಧೆಯಲಿ ಪ್ರಪುಲ್ಲಗೊಳ್ಳುವೆ

ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲುಗಳ ತೆರೆದು ಬಿಸಿಲುಕೋಲಿಗೆ ಶಬರಿಯಾಗುವೆ

ಬೀಸುನಡಿಗೆಯ ಬಯಲ ಬದುವಿನಲಿ ಇಬ್ಬನಿಯನರಸುವೆ

ಜಂಜಡದ ಪೊರೆಕಳಚಿ ಭಾವ ತೀರಯಾನದಲಿ ವಿಹರಿಸುವೆ

ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಮನನ ಮಂಥನದಿ ನವ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಯುವೆ
ಜಗದ ಸಂತೆಯ ನಡುವೆ ಮೌನದೊಡನೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ!!

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣು ಕೊಡವಿ ಏಳಬೇಕು ನಾನು....

ಹೊಸ ಮುಂಜಾನೆಯ ಸವಿ ಸವಿಯಬೇಕು ನಾನು....!!

PC: ಲತಾ ಸುಧಾಕರ ಶೆಟ್ಟಿ

ಹುಡುಕಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಿರಾ? ನಮ್ಮೊಂದಿಗಿನ ಗಣಿತ

- ಚೇತನಕುಮಾರ ಹಿರೇಮಠ- ವಿಜಯಪುರ

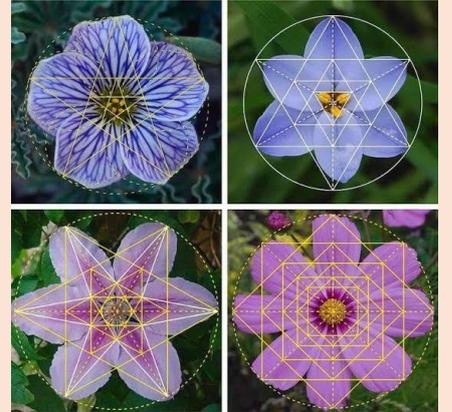
ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಹಾಗೂ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು/ಅದ್ಭುತಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೊ ಬಾರಿ ಇದರ ಅರಿವು ನಮಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರುವ ಅದ್ಭುತಗಳ ಸುತ್ತ ನಾವು ಗಮನಹರಿಸಿ ಇದು ಏಕೆ ಹೀಗೆ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತೊಡಗಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅದ್ಭುತಗಳ ಪ್ರಪಂಚ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಇದರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ ಇತರರಿಗೂ ತಿಳಿಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಗಣಿತ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರ ಹಾಗೆಯೇ ದೈನಂದಿನ ಜೀವದೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಕಲಿಯುವುದರಿಂದ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿ, ಹಿಡಿತ ಮತ್ತು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕಲಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದೇಶಗಳು:

1. ಗಣಿತದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸರಳೀಕರಿಸಿ, ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಅರಿಯುವುದು.
2. ಗಣಿತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಜೀವಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ, ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಸೂಕ್ತ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.
3. ದಿನ ನಿತ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆ, ನೋಡುವ/ವೀಕ್ಷಿಸುವ ರೀತಿ ಆಲೋಚಿಸುವುದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು.

ಆಕಾರಗಳು/ಆಕೃತಿಗಳು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ, ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಾರಗಳು ಯುವ ಓದುಗರನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವಿವಿಧ ಆಕಾರಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನನ್ನ ಗಣಿತ ಕಲಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗಣಿತವನ್ನು ಸಂಖ್ಯೆ, ಆಕೃತಿ, ಪ್ರಮೇಯ, ನಿಯಮಗಳು, ಸೂತ್ರ ಇವುಗಳನ್ನೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಲಿತಿರುವುದು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಅಳವಡಿಸುತ್ತಾ, ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ಲೇಖನದ ಮೂಲಕ ಗಣಿತ ವಿಷಯದ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪರಿಸರದೊಂದಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುತ್ತಾ, ಹೋಲಿಸುತ್ತಾ ಕಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಕಲಿಯಬೇಕು ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಗಣಿತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣ. ನಾವು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಗಣಿತ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆಕೃತಿ/ಆಕಾರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮರೂಪ ಆಕೃತಿಗಳು, ತ್ರಿಭುಜ, ಆಯತ, ಚೌಕ, ಬಹುಭುಜಾಕೃತಿಗಳು ಹೀಗೆ 2 ಆಯಾಮದ ಮತ್ತು 3 ಆಯಾಮದ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು

ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೇಗೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಲೆಗಳ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಗಣಿತೀಯ ಅಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಮೀಕರಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿದಾಗ ಔಡಲ ಎಲೆಯಲ್ಲಿನ ಷಡ್ಭುಜಾಕೃತಿ, ಬೇವಿನ ಎಲೆಗಳ ಉದ್ದದಲ್ಲಿನ ಸಮ ಅನುಪಾತೀಯ ಹಂಚಿಕೆ, ಜೇಡನ ಬಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬಹುಭುಜಾಕೃತಿಗಳು, ಬಿಲ್ಲ ಪತ್ರಿಯಲ್ಲಿನ ಸಮದ್ವಿಬಾಹು ತ್ರಿಭುಜ, ಮರಕ್ಕೆ ಸುತ್ತಿದ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಸಮ ಅಂತರ ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಡಿಲಿನ ಗಣಿತದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆಯಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೋಡುವ ಮೂಲಕ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಆಗ ನಮ್ಮ ಗಣಿತದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾದ ಗಣಿತಿಕರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆನುಸತ್ತದೆ,

ಫಲಿತಗಳು:

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗಣಿತ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಆಸಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ! ಹಾಗೆಯೇ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ವಸ್ತುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮಗು ಆಸಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ಗಣಿತವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದಿನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಘಟನೆಯ ಮೂಲಕ ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಗಣಿತ ಕಲಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಜೀವನ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಭಾವಕ್ಕೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇರಬೇಕು.

ಬೆಳಕು...

– ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ರಾ ಜಂಬಗಿ, ವಿಜಯಪುರ

ಕತ್ತಲೆಯ ಭಯ ಬೆಳಕು ನಿವಾರಿಸಿದೆ.

ಜ್ಞಾನವು ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಿನ ಬೆಳಕು ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ.

ಮೌಢ್ಯಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿವೆ, ನಡೆ ನುಡಿ ಸುಧಾರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹರಡಿರುವ ಬೆಳಕು ನಮ್ಮೊಳಗೂ ಇದೆಯೇ?

ವಿಜ್ಞಾನ ಬೆಳೆದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿದೆ.

ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಅರಿಯಲು ನೂರಾರು ದಾರಿಗಳಿವೆ.

ವಿವೇಕವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ದೀಪವೋಂದು ಬೇಕಿದೆ.

ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಹೃದಯವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿವೇಕ ನಮ್ಮೊಳಗಿದೆಯೇ?

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕುರಿತು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಚಂದ ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ.

ಪೋಷಣ್ಣಾಹಿಸುವ ರೀತಿ ನಟಿಸುತ್ತೇವೆ, ಒಳಗೊಳಗೆ ಕುದಿಯುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಹಾಕಿ ಹುಡುಕಿ ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅಂತಃರಂಗದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸುವ ತಿಳಿ ಬೆಳಕು ನಮ್ಮೊಳಗಿದೆಯೇ?

ಎಷ್ಟೆ ಇದ್ದರೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇಕೆಂಬ ದುರಾಸೆ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಾಕೆಂಬ ನಿರಾಸೆ

ಇವೆರಡನ್ನು ಹಿತವಾಗಿ ಬೆರೆಸಿ ಮರೆಸುವ ಬೆಳಕೊಂದು ಬೇಕಿದೆ.

ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇವೆ ಅಸಹನೆ, ಅಸೂಯೆ, ಖಿನ್ನತೆ, ಆತಂಕ, ಭಯದಿಂದ ಸೋಲುತ್ತೇವೆ.

ಆತ್ಮನ್ಯೂನತಾ ಭಾವದಿಂದ ಪಾರಾಗಬಲ್ಲ ರಷ್ಮಿಯೊಂದು ನಮ್ಮೊಳಗಿದೆಯೇ?

ಮುಕ್ತವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ, ಲಜ್ಜೆ, ನಾಚಿಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಅಕ್ರಮ, ಹಾದರ, ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ವೈಭವಿಕರಿಸಿ ಬೆತ್ತಲಾಗುವ ಮುನ್ನ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಸಂಬಂಧವೆ ಇಲ್ಲದ ಯಾರಿಗೋ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಕೈ ಮುಗಿದ ನಮ್ಮವರ ಮರೆಯುತ್ತೇವೆ.

ಕತ್ತಲನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ನಮ್ಮವರನ್ನು ಕಾಣಿಸುವ ಬೆಳಕು ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆಯೇ?

ಯಾವದೋ ಚಿತ್ರದ ದೃಶ್ಯ ನೋಡಿ ಭಾವುಕರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮವರ ನೋವು, ನರಳಾಟ ಕೇಳಿ ಕಿವಿ ಮುಚ್ಚಿ ಮೂಕರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಸಾಧನೆಗೆ ಚಪ್ಪಾಳೆ ತಟ್ಟಿ ಖುಷಿ ಪಡುತ್ತೇವೆ.

ಸಾಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಮಗೂ ಇದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಜ್ಯೋತಿ ನಮ್ಮೊಳಗಿದೆಯೇ?

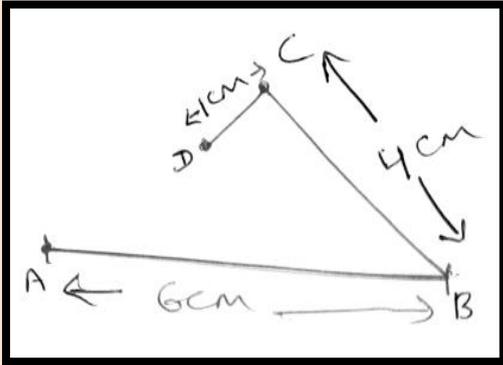
3ಭುಜ

- ಮಹಾಂತೇಶ ಹಾಳಕೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ

ನಾನು 15 ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ 2 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ವಾಡಿಕೆ, ಪ್ರತೀ ಸಾರಿ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗಲೂ ನನ್ನ ದಿನಚರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹೊಲದ ಕೆಲಸ, ಮನೆಯ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕಾರ್ತಿಕ, ಕಾವ್ಯಾ ಮತ್ತು ಕಿರಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ನೀಡುವುದು. ಆ 15 ದಿನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಕಷ್ಟವೆನ್ನಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಮೊನ್ನೆ ಊರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ನಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ಹೆಸರಿನ ರಾಶಿ ಮುಗಿಸಿ, 6 ಚೀಲ ಹೆಸರನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದು ನಿಟ್ಟು (ಸರಿಯಾಗಿ) ಹಚ್ಚುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಕ್ಕಳು ಸ್ತಿನಿಂದ ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಭೂತಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಯ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿ ನಾನು ಸಹ ಕೈಕಾಲು-ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಚಹಾ ಸೇವನೆ ಮುಗಿಸಿ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಅಳಿಯ ಕಾರ್ತಿಕ (8ನೇ ತರಗತಿ) ತನ್ನ ತಂಗಿಗೆ (ಕಾವ್ಯಾ) ತ್ರಿಭುಜದ ಕುರಿತು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದ. ಏನು ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಗ, ತ್ರಿಭುಜದ 3 ಬಾಹುಗಳು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿರುವರು, ಆದರೆ ಒಂದು ಕಂಡಿಷನ್ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮೊತ್ತ 3 ನೇಯ ಬಾಹುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಇರಲೇ ಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಅದು ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಗ, ನನ್ನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಏನೂ ಹೇಳಿದರು ಆದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೇಳಿದ.

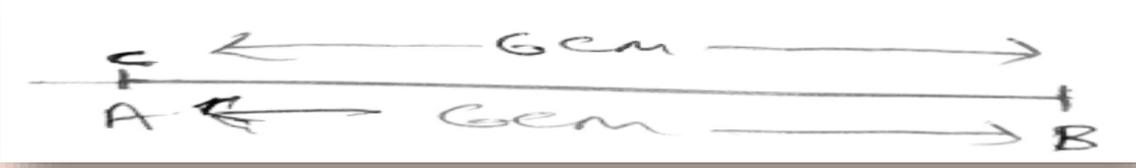

ಆತನ ಗೊಂದಲ ಅರಿತ ನಾನು ಆತನಿಗೆ ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಮತ್ತು ಸ್ಕೆಲ್ ಸಹಾಯದಿಂದ 6 ಸೆಂ. ಮೀ ಗೆರೆ ಎಳೆಯಲು ಹೇಳಿದೆ, ಆ ಗೆರೆಯ ಅಂತ್ಯಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಎ ಮತ್ತು ಬಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಆಗ ನಾನು ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತ್ರಿಭುಜದ ಬಾಹುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂದು ಬಾಹು 6ಸೆಂ ಮೀ ಇದ್ದು ಉಳಿದೆರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮೊತ್ತ 5ಸೆಂ ಮೀ ಇದ್ದರೆ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆತ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ 2 ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ 3ನೇ ಬಿಂದು ಶೃಂಗವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಎಂದು ತಾನು ರಚಿಸಿದ ಚಿತ್ರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಿವರಿಸಿದ.

ಆತನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದ, ನಂತರ ಅದೇ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು (A ಮತ್ತು B) ಸೇರಿಸುವಂತೆ 5 ಸೆಂ. ಮೀ ಇರುವ ಮತ್ತೊಂದು ರೇಖೆ ರಚಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಆತ ಗೆರೆ ಎಳೆಯದೆಯೇ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ನಾನು ಏಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಕಿದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆತ ಮಾಮ ಅದು ಆ ಬಿಂದುಗಳ ನಡುವಿನ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂತರವೇ! ಈಗಾಗಲೆ A ಯಿಂದ B 6 ಸೆಂ. ಮೀ ಸರಳ ರೇಖೆಯನ್ನು ಎಳೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಮತ್ತು ನೀನು ಹೇಳಿದ ರೇಖೆಯ ಅಳತೆ 5 ಸೆಂ. ಮೀ ಇರುವುದು ಹಾಗಾಗಿ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಪಟ-ಪಟನೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ನಾನು ಆತನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದೆ 5 ಸೆ. ಮೀ ನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ನೀಜ, ಆದರೆ 6 ಸೆಂ ಮೀ ನಿಂದ ಆ ಎರಡು ಅಂತ್ಯ ಬಿಂದುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂದೆ. ಆತ ಗೆರೆ ಎಳೆದು ನೋಡಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ ಆಗ ನಾನು ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಾಗದೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಗೆರೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದೇ, ಆಗ ಆತ ನಾನು ಎರಡು ಗೆರೆ ಎಳೆದರು ಸಹ ಆ ರೇಖೆಗಳು ಒಂದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಂದು, ಒಂದೇ ರೇಖೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಈಗ ಆತನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಹಂತಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ದೊರಕಿದ್ದರು ಆತನಿಗೆ ಇನ್ನು ಸಮಾಧಾನವಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಮೂರ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆತನ ಗೊಂದಲ ಬಗೆ ಹರಿಸಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿತ್ತು.

ನಾನು: ಒಂದು ರಬ್ಬರ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಎಳೆದು ಹಿಡಿದು, ಈ ರಬ್ಬರ್ ಬ್ಯಾಂಡ್ ನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಎರಡು ಎಳೆಗಳು ಉದ್ದದಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿವೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಹೌದು ಆ ಎರಡು ಎಳೆಗಳು ಸಮನಾಗಿವೆ ಎಂದ.

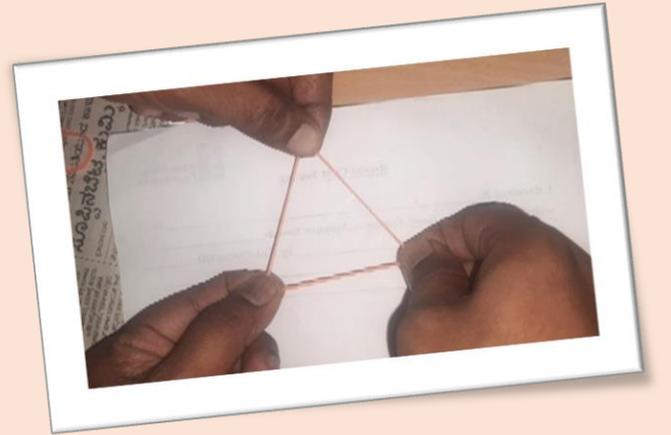
ನಾನು: ಅದರಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಎಳೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆತನಿಗೆ ಜಗ್ಗಲು(ಎಳೆಯಲು) ಹೇಳಿದೆ

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಎಳೆಯನ್ನು ಜಗ್ಗಿ ಹಿಡಿದೆ.

ನಾನು: ಈಗ ತ್ರಿಭುಜ ಉಂಟಾಗಿದೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಹೌದು ತ್ರಿಭುಜ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ನಾನು: ಸರಿ ನೀನು ಎಳೆದು ಹಿಡಿದಿರುವ ರಬ್ಬರ್ ಬ್ಯಾಂಡಿನ ಎಳೆಯ ಉದ್ದ ಈ ಮೊದಲು ಇದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಆಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ! ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಹೌದು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಅದರ ಉದ್ದದಲ್ಲಿನ ಅಳತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದ.

ನಾನು: ನೀನು ಎಳೆಯದೆ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಎಳೆಯ ಉದ್ದ ಈ ಮೊದಲು ಇದ್ದಷ್ಟೇ ಇದೇ, ಆದರೆ ನೀನು ಎಳೆದು ಹಿಡಿದಿರುವ ಎಳೆಯು ಈ ಹಿಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ದವಾಗಿದೆ ಅಲ್ಲವೇ! ಎಂದು ಆತನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ ಮತ್ತು ಆತನು ಎಳೆದು

ಹಿಡಿದಿರುವ ಎಳೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲು ಹೇಳಿದ ಆಗ ತ್ರಿಭುಜ ಮಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಮನಾಗಿರುವ ಎರಡು ಎಳೆಗಳಾದವು.

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಆತ ತಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿದ ಕಂಡಿಷನ್ (ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮೊತ್ತ 3 ನೇಬಾಹುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ) ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

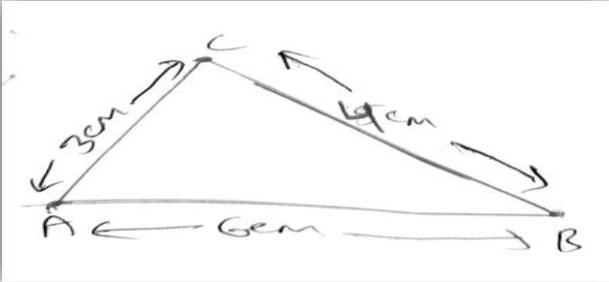
ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಕೇಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತಿಳಿಸಿದೆ.

- ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಅಳತೆಗಳ ಮೊತ್ತ ಮೂರನೇ ಬಾಹುವಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಕೇವಲ 2 ಶೃಂಗಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದರಿಂದ ತ್ರಿಭುಜ ರಚನೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಅಳತೆಗಳ ಮೊತ್ತ ಮೂರನೇ ಬಾಹುವಿಗೆ ಸಮ ಇದ್ದರೆ ಎರಡು ಸರಳರೇಖೆಗಳು ಒಂದರಲ್ಲೊಂದು ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ಸರಳರೇಖೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ ಹಾಗಾಗಿ ತ್ರಿಭುಜ ರಚನೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
- ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಅಳತೆಗಳ ಮೊತ್ತ ಮೂರನೇ ಬಾಹುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತ್ರಿಭುಜ ರಚನೆ ಸಾಧ್ಯ.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆತ ಎಷ್ಟು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿವಿಧ ಅಳತೆಗಳ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ತಿಳಿಸಿದೆ.

1. 6 ಸೆಂ.ಮೀ, 3 ಸೆಂ.ಮೀ ಮತ್ತು 2 ಸೆಂ.ಮೀ ಬಾಹುಗಳ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮೊತ್ತ 3ನೇ ಬಾಹುವಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

2. 6 ಸೆಂ.ಮೀ, 3 ಸೆಂ.ಮೀ ಮತ್ತು 3 ಸೆಂ.ಮೀ ಬಾಹುಗಳ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಈಗಲು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎರಡು ಸರಳರೇಖೆಗಳು ಒಂದೇ ರೇಖೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಎಂದ

3. 6 ಸೆಂ.ಮೀ, 3 ಸೆಂ.ಮೀ ಮತ್ತು 4 ಸೆಂ.ಮೀ

ಬಾಹುಗಳ ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಹೇಳಿದೆ.

ಕಾರ್ತಿಕ್: ಅದು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಚಿತ್ರ ರಚಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ ಮತ್ತು ಎರಡು ಬಾಹುಗಳ ಮೊತ್ತ 3ನೇಬಾಹುವಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತ್ರಿಭುಜ ರಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು ಎಂದು ಸಂತಸದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ಜಗತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗಳು ವೇಗವಾಗಿ ಜೊಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಜಗತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ನಡೆದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆನಿಸಿತು ಎಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದ ತಲ್ಲಣಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದ್ದೇವೆ. ಬದುಕಿನ ನೀರೀಕ್ಷೆಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳು ಕೇವಲ ನೆಪಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವಂತಹದ್ದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತಃಕರಣದ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳು ಬದಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ಸಮಯಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಯಾವ ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳು ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಸಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಟ್ಟು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲತೆಯನ್ನು, ಪ್ರತಿಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೀನತೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳು ತುಂಬಾ ವಿಶಾಲ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪರಿಭಾಷೆಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಕಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಡುವೆ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ನಡುವೆ ಬದುಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರು 'ಜನವಾಣಿ ಬೇರು ಕವಿವಾಣಿ' ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಜೊತೆ ನಾವು ಆಧುನಿಕತೆಯೇ ಬಹಳ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಂಗ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸತ್ಯ ಏನೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯವಸ್ತು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಬದುಕನ್ನು ಪುನಃ ಮರುಕಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುವುದೆಂದರೆ ನಾನು ಶಾಲಾ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಬದುಕನ್ನು ಬೆಸೆಯುವ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ಮಕ್ಕಳು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವರದಿಯಾಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆ ಮಾರಾಟಕ್ಕಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅವರದಾಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು ಭಾವುಕರಾಗಿದ್ದರು ಕೋವಿಡ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಪಿಡುಗಿನಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಈ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳು ಅರ್ಥಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸವಾಲು ಎಂದರೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ, ಬಹುಶಃ ಓದಿದ್ದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವಂತಹದ್ದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ತರಗತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು, ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಕಥೆ, ಕವಿತೆ, ಭಾಷಾ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ವಾತಾವರಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ:

—ಡಾ. ಹೆಚ್. ಮಹದೇವಸ್ವಾಮಿ ಚಾಮರಾಜನಗರ

ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಚಿಂತಕರಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮೇರು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವರು. ಇವರು ಮೂಲ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಚಾಲನೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಮಗುವಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ನವ ಸಮಾಜ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ವಜನರ ಹಿತವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒದಗಿಸುವ ಶಿಕ್ಷಣವು ಉನ್ನತವಾಗಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತುರುಕುವಂತಹ ಕ್ರಮ ಬೇಡ ಅದರ ಬದಲು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾಲ್ಪಂಬಿಯಾಗುವ ಹಾಗೂ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಣಿ ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಬರೀ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಬಾರದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ವಿಧಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವವಿಕಾಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಗುವನ್ನು ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕೆಲಸ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಗು ಹಂತ- ಹಂತವಾಗಿ ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ವಿಕಾಸವಾಗಲು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ ಎಂದು ಹಲವು ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವು ಉತ್ತಮವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಮಗುವಿನ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಇದ್ದಂತೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ದೈಹಿಕವಾಗಿ, ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ, ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ, ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾಗಲು, ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ ಇದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕಂಡು ಕೊಂಡದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ : ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾತ್ವಿಕವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಯುವುದರಿಂದ, ಅವರು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಎನ್ನನು ಮಾಡಲಾರರು. ಎಷ್ಟೋ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂದು ಬಹಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನೈಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೊಬೈಲ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಗು ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹೊರತು,

ಅದರ ವಿನ್ಯಾಸ ಕ್ರಮದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿಳುತ್ತಾನೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್‌ಗಳ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಹಾಗೂ ಚೂಡಿಸುವ ವಿಧಾನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬೆಳಸುವ ವಿಚಾರಗಳು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಿಷಯಗಳ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು: ಯಾವುದೇ ಹಂತದ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಹಳ್ಳಿಯ ವಾತವರಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಬೇಕು. ಪಶುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಹಾಗೂ ಹೈನುಗಾರಿಕೆ, ಜೇನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇರಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೈಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣ್ಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ಮಗು ನೈಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಹಂಗಿನಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಬದಲು ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂಬುದು ಅವರ ನಿಲುವುವಾಗಿದೆ.

ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಷಯಗಳು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು: ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಭಾವನೆಯಾಗಿತ್ತು. ನೂಲುವುದು, ಬಣ್ಣ ಹಾಕುವುದು, ಹೊಲಿಕೆ, ಕಸೂತಿ, ಕಾಗದ ತಯಾರಿಕೆ, ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ರಟ್ಟು ಮಾಡುವುದು, ಮರ ಕೆಲಸ, ಆಟಿಕೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಕೋನವಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ಮಕ್ಕಳು ಒಂದು ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಒಂದು ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂ ಜೀವನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಿಲುವಾಗಿದೆ.

ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನೈಜ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಚರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನದ ತರುವ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರೆ, ಮಕ್ಕಳು ಅವುಗಳ ಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಸ್ವಚ್ಛತೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಕಲಿತರೆ ಅದು ಸಾಯುವ ತನಕ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಚರಿಸುವಂತೆ ಕೊಡಿರುವ ಪಠ್ಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಹೊಣೆ ನಮ್ಮಿಗೆ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಆಸೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಅಂಶವು ಇರಬೇಕು: ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬರೀ ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪಠ್ಯದ ವಿಷಯಗಳು ಇರಬಾರದು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ, ಪ್ರೀತಿಸುವ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗುವಂತೆ, ಸುಸ್ಥಿರ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಒಳಿತು ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ನಿಲುವುವಾಗಿತ್ತು.

ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಂತೆ ಇರಬೇಕು: ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗೃಹ ವಿಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತರೆ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಶಿಶುಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರಬೇಕು: ಕಲಿಸುವ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಶಿಕ್ಷಕ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರಬಾರದು. ಅದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಕೊಡಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ, ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಲಿಯುವ ತತ್ವವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಋಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿದರೆ ಉತ್ತಮ ಎಣಬುವುದು ಅವರ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ವಿಷಯಗಳು ಇರಬೇಕು: ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ದೇಶದ ಉದ್ಧಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಮೊದಲು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮುಂದುವರಿಯ ಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಅವರ ಚಿಂತನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಲೇ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಗ್ರಾಮದ ಚಿಂತನೆ ಪರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು, ಅವುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು ಆಗ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಅದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಥೈಸುವಿಕೆ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು: ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥೈಸುವಿಕೆಯ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮಗುವಿನ ಬೌದ್ಧಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾದರೆ ವಿಷಯಗಳು ಮಗುವಿನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಜೊತೆಗೆ

ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳು ಮಗುವಿನ ಮನೋ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿರಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಒಂದು ತತ್ವ ಇರಬೇಕು. ಒಂದು ಆದರ್ಶ ಇರಬೇಕು. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವುದು ಅದರ ಪರಮಧ್ಯೇಯವಾಗಬೇಕು. ಪಠ್ಯಕ್ರಮವು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತೆ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾರ್ಥನಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಯು ಬಾಲಕ ಮತ್ತು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಬಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಕನಸು ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು. ಬಾಯಿ ಪಾಠದಿಂದ ಹೊರಬರುವಂತಹ ಪಠ್ಯವಿಷಯಗಳು ರೂಪಿತವಾದಾಗ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಸುಸ್ಥಿರ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಬದುಕನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಂತೆ ಪಠ್ಯವಿಚಾರಗಳು ಇರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ, ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಹಂಚುವ, ಇತರರನ್ನು ತನ್ನದೆಯೇ ಬೆಳೆಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದಿಂಗಳ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹಿತವನ್ನು ನೀಡಿ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ.

ಅಬ್ಬಾ ಸುಡುವಾಗ್ನಿ ಸುಡುವ ಮಣ್ಣು ಉಸಿರ ಕಣ

ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಅಯ್ಯಾ, ಜಗವ ಸುಡುವ ಬೆದರಿಸುವ ಮಾಯೆ

ಹಸುಳೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ ನಾದದಂತಿದ್ದ ನೀನು ಉಸಿರ ಕಟ್ಟಿಸುವೇ ಏಕೆ?

ಇಳೆಯ ಮರುಳುಗಳ ಗದರಿಸುವೆ ಏಕೆ ಪಂಜರದ ಒಳಗಿನ

ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣು ಬಾಯಿ ಬಡುವುದೇಕೆ? ಗೊತ್ತಾ .....

ಬರುತ್ತಿದೆ ಬರುತ್ತಲಿದೆ ಮಹಾ ಮೇಘದೀಪ ಶತ ಶತಮಾನಗಳ

ಬೆಳಗಿದ ಮನುಜ ಮಂಡಿಯೂರಿದಾಗಿನಿಂದ ಮಂಡಗದ್ದೆಯ ವರೆಗೆ

ಬಂದಿದೆ ಪಯಣ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ವನಮಾಲೆ

ಮಣ್ಣೊಡೆದು ಸೀಳಿ, ಚಿಗುರಿದ ಆತ್ಮಬಲದ ಬೆನ್ನಲ್ಲೇ

ಎಳುತ್ತಲೇ ಮನಮಾಲೆಯ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಮಂಜಿನಭಿಷೇಕ ಅದೂ ಮೂಡಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.

ಮಣ್ಣಿನಂಬಿದವರಿಗೆ ನೀ ಕೊಟ್ಟಿ ವರವೇನು?

ಇಳೆಯ ನಂಬಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಮುಂಜಾನೆಯ ದೀಪವ

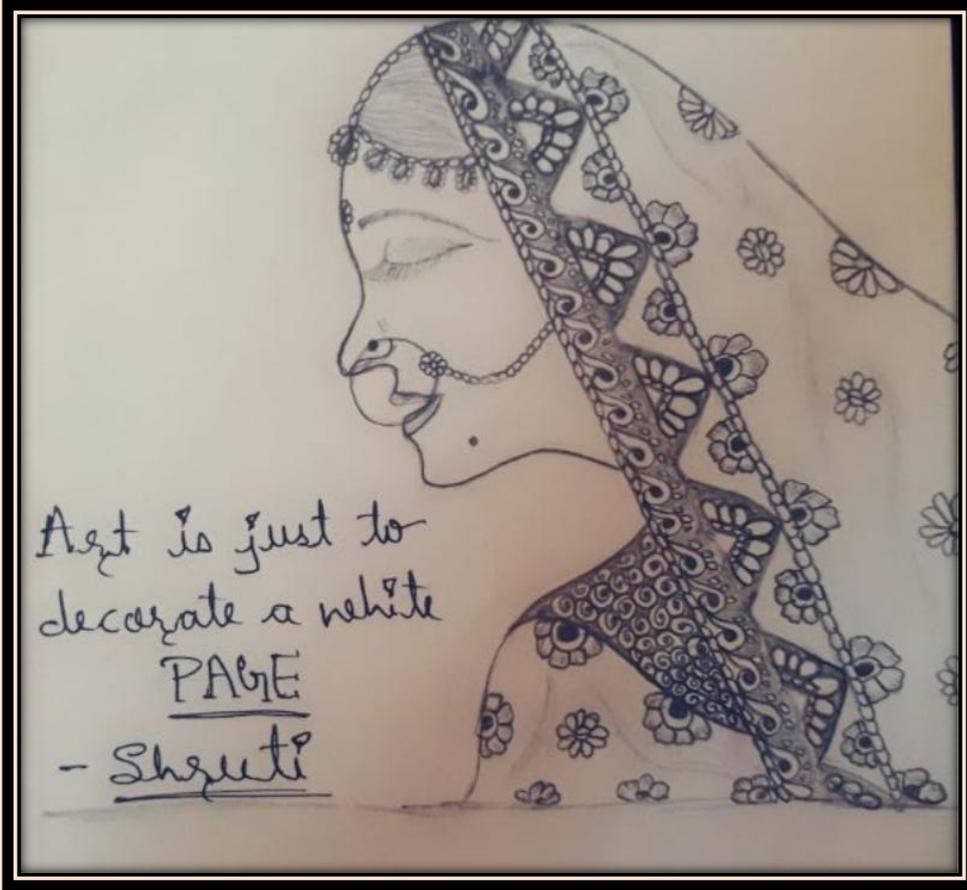
ನೆನೆಯದೇ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ ಬಿದ್ದರೂ ಎಡವಿ ತಲುಪಿಲ್ಲ ಇಳೆಯ ಒಡಲ

ಬೆಂದವರ ವರದ ರಸವಾಗಿ ಹರಿವ ಹನಿಯೇ

ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವ ಜೀವಕ್ಕೆ ಇದೇ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ಪ್ರವೇಶ..

Vinitha -Kalburgi

Hello! As we know, we have been assigning responsibility of bringing out Bayalu to districts since May 2022. The assignment is as follows:

Sl. No.	Month	District
1	May 2022	Yadgir
2	June 2022	Bengaluru
3	July 2022	Ballari
4	August 2022	Mandya
5	September 2022	Bagalkot
6	October 2022	Vijayapura & Bidar
7	November 2022	Koppala
8	December 2022	Kalaburagi
9	January 2022	Raichur
10	February 2022	Yadgir
11	March 2022	Bengaluru
12	April 2022	Ballari

ಈಗ ಧನ್ಯವಾದ ಹೇಳುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ

ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ: ಉಮಾಶಂಕರ್ ಪೆರಿಯೋಡಿ

ಮುಖಪುಟ ಮತ್ತು ಒಳ ಪುಟಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ: ಸುನೀಲ ಪವಾರ (ವಿಜಯಪುರ) ಮತ್ತು ಬಿರಾದರ ಶಿವಾಜಿ (ಬೀದರ)

ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ: ಸುನೀಲ ಪವಾರ (ವಿಜಯಪುರ)

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಶೀಲನೆ: ಶಿವಕುಮಾರ ಸಿ ಎಮ್, ಗೈಬಿಸಾಬ ಮುಜಾವರ, ಬಿರಾದರ ಶಿವಾಜಿ, ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ರಾ ಜಂಬಗಿ, ಸುನೀಲ ಪವಾರ, ರಾಜೇಶ, ಸುನೀತಾ ಸುರೇಶರಾವ.

ಬಯಲು ಸಂಪಾದಕ ತಂಡ:

ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ:

ತಿಪ್ಪಣ್ಣ ರಾ ಜಂಬಗಿ
ಸುನೀತಾ ಸುರೇಶರಾವ
ಸುನೀಲ ಪವಾರ
ರಾಜೇಶ ಮಹಾಂತಮಠ

ಬೀದರ ಜಿಲ್ಲೆ:

ಶಿವಕುಮಾರ ಸಿ ಎಮ್
ಬಿರಾದರ ಶಿವಾಜಿ
ಗೈಬಿಸಾಬ ಮುಜಾವರ
ಪ್ರದೀಪ ಕುಮಾರ

ಬಯಲು 121ರ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಲೇಖನಗಳಿಂದ ಹಸಿರಾಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಅನಂತ ಧನ್ಯವಾದಗಳು

ಮುಂದಿನ ನವೆಂಬರ್ 2022 ಬಯಲು ಸಂಚಿಕೆಯ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳು: ಕೋಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ

bayalu.emagazine@azimpremjifoundation.org